

A Magyar Nemzeti Bank 5/2016. (VI.06.) számú ajánlása a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról

I. Az ajánlás célja és hatálya

1. Az ajánlás célja

Az ajánlás célja a pénzügyi szervezetek védelmi vonalaival kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásaink megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás kidolgozása során figyelembe vételre került az Európai Bankhatóság (EBA) által 2011. szeptember 27-én megjelentetett „Guidelines on Internal Governance (GL 44)” című és az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (ESMA) által 2012. júliusában publikált „Guidelines on Certain Aspects of the MiFID compliance function requirements” című ajánlás, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 6/2014. (XII. 17.) számú, a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről szóló ajánlása, valamint a hazai szabályozási környezet változása.

Az ajánlásban foglaltak összhangban állnak a pénzügyi eszközök piacairól, a 85/611/EGK európai parlamenti és tanácsi irányelv, és a 2000/12/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 93/22/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2004. április 21-i 2004/39/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (MIFID), az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (UCITS), az alternatív befektetésialap-kezelőkről, valamint a 2003/41/EK és a 2009/65/EK irányelv, az 1060/2009/EK és az 1095/2010/EU rendelet módosításáról szóló 2011. június 8-i 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (AIFMD), valamint a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáféréseiről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2013. június 26-i 2013/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (CRD IV.), a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009. november 25-ei 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Solvencia II) (a továbbiakban: Solvencia II irányelv) rendelkezéseivel.

2. Az ajánlás hatálya

Az ajánlás címzettjei elsősorban az ágazati jogszabályok előírásai alapján működő, a Magyarország területén székhellyel rendelkező pénzügyi szervezetek (intézmények) és

csoportok. Az MNB azonban a külföldi székhelyű pénzügyi szervezetek magyarországi fióktelepei és a kibocsátók számára is javasolja az ajánlásban megfogalmazott felügyeleti elvárások követését.

A jelen ajánlás témájával összefüggő normaanyagot különösen, de nem kizárólagosan az ágazati jogszabályok, valamint az azokhoz kapcsolódó alacsonyabb szintű jogszabályi előírások tartalmazzák. Jelen ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljes körűen nem kíván visszautalni az elvek és elvárások megfogalmazásakor, amennyiben tehát a jogszabályok azokon túlmutató követelményeket írnak elő, az ezeknek való megfelelést az MNB továbbra is elvárja.

3. Értelmező rendelkezések

Jelen ajánlás alkalmazásában ágazati jogszabályok:

- a) a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.),
- b) a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.),
- c) a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügy tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény (a továbbiakban: Kbftv.),
- d) a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Tpt.),
- e) a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.),
- f) az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló 1993. évi XCVI. törvény,
- g) a magánnyugdíjról és a magán-nyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény,
- h) a foglalkoztatói nyugdíjról és intézményeiről szóló 2007. évi CXVII. törvény,
- i) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: CRR),
- j) a CCR-ben foglalt felhatalmazások alapján kiadott végrehajtástechnikai standardok,
- k) biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009/138/EK parlamenti és tanácsi irányelv (Szolvencia II) kiegészítéséről szóló 2014. október 10-i 2015/35/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (a továbbiakban: 2015/35/EU rendelet),
- l) a Szolvencia II irányelvben foglalt felhatalmazások alapján kiadott szabályozási- és végrehajtástechnikai standardok.

II. Általános elvek

1. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezetek olyan belső védelmi vonalakat alakítsanak ki és működtessenek, amelyek elősegítik:
  - a) a szervezet prudens, megbízható és hatékony, a jogszabályoknak és belső szabályzatoknak megfelelő működését,
  - b) a szervezet eszközeinek, a tulajdonosok és az ügyfelek intézménnyel összefüggő gazdasági érdekeinek, valamint társadalmi céljainak védelmét,
  - c) a szervezet zavartalan és eredményes működését, az intézménnyel szembeni bizalom fenntartását.

A pénzügyi szervezetek belső védelmi vonalainak legfontosabb feladata, hogy preventív és proaktív módon járuljanak hozzá e célok teljesüléséhez azáltal, hogy a működés során esetlegesen keletkező problémákat, hiányosságokat a lehető legkorábbi fázisban, már a keletkezésükkor, de lehetőség szerint még azt megelőzően azonosítják és kezelik, biztosítva ez által a megoldás gyorsaságát és hatékonyságát. A belső védelmi vonalak elsődleges szűrő szerepet töltenek be a pénzügyi közvetítő rendszer biztonságos működését garantáló védelmi hálóban.

2. A pénzügyi szervezetek belső védelmi vonalait a felelős belső irányítás (internal governance¹) és a belső kontroll (internal control) funkciók alkotják.
3. A felelős belső irányítás megvalósítását a pénzügyi szervezet a megfelelő szervezeti felépítés, szervezet, testületi rendszer kialakításával és működtetésével, irányítási (management), és felügyelési (supervision) funkciók gyakorlásával biztosítja. Az irányítási funkció gyakorlása magában foglalja az ügyintézési és képviseleti feladatok ellátását, a felügyelési funkció gyakorlása pedig a nyomon követési, az ellenőrzési és számonkérési feladatok ellátását. A felelős belső irányítás (internal governance) a felelős vállalatirányítás (corporate governance) részeként értelmezendő, és annyiban szűkebb annál, hogy nem fedi le a tulajdonosokkal és az intézmény egyéb érdekelt feleivel való kapcsolatokat.

A belső kontroll funkciók közé sorolhatók a kockázat kontroll funkció (risk control function), a megfelelési biztossági funkció (compliance function) és a belső ellenőrzési funkció (internal audit function).

4. Az ágazati jogszabályok alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézetek, befektetési vállalkozások és biztosítók esetében az MNB elvárja, hogy a belső védelmi vonalak csoport szinten is kialakításra és működtetésre kerüljenek, továbbá, hogy az ágazati

---

¹ A kifejezések angol nyelvű megadása az MNB azon törekvését fejezi ki, hogy az ajánlásban az elfogadott nemzetközi terminológia az adott kifejezés tartalmát lefedő lehető legpontosabb módon kerüljön közvetítésre a magyarországi pénzügyi szervezetek számára. E területen ugyanis meglehetősen sok fogalmi zavar és pontatlanság jellemzi a magyar nyelvű szakirodalmat és jogszabályokat.

jogszabályok alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, befektetési vállalkozás és biztosító (a továbbiakban: irányító intézmény) a csoport tagjai tekintetében – függetlenül azok székhelyétől – a belső védelmi vonalakkal összefüggésben is irányítási és felvigyázási funkciót alakítson ki és működtessen. E cél elérése érdekében alapvető fontosságú, hogy a csoporton belül azonos alapelveken nyugvó belső irányítási és kontroll gyakorlat valósuljon meg, amely tekintetben a felelősséget az irányító intézmény irányítási funkciót betöltő testülete viseli.

5. A belső védelmi vonalak csoport szintű kialakítása és működtetése során – mind az anyavállalat, mind pedig a csoporthoz tartozó intézmények részéről – az MNB a belső védelmi vonalat alkotó valamennyi részterületen (felelős belső irányítás, belső kontroll) elvárja a csoportként történő szolgáltatásnyújtás és működés sajátosságainak, valamint a csoport, illetőleg az ahhoz tartozó intézmények kockázatainak figyelembe vételét. Ennek keretében az anyavállalat a döntések meghozatala során figyelembe veszi a leányvállalatokra gyakorolt hatásokat is, a leányvállalatok pedig olyan belső irányítási és kontroll környezetet teremtenek, amely biztosítja, hogy az anyavállalat részéről hozott döntés ne veszélyeztethesse a leányvállalat biztonságos irányítását és működését, a leányvállalatra vonatkozó jogszabályi előírások betartását, valamint a tulajdonosi jogok érvényesülését.
6. A védelmi vonalak csoport szintű kialakításának és működtetésének legfontosabb eszközei:
  - a) a folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban kialakított csoport szerkezet, szervezeti felépítés (beleértve a függetlenséget, illetőleg a megfelelő ellensúlyokat biztosító testületi rendszerek kiépítését is), felelősségi, hatásköri és jelentési rendszer,
  - b) a csoport szintű belső irányítási és kontroll politikák elfogadása és gyakorlati alkalmazása,
  - c) a csoporthoz tartozó intézmények belső irányítási és kontroll funkciói tekintetében irányítási, felvigyázási funkciók gyakorlása,
  - d) csoport szintű kontroll funkciók kialakítása és működtetése.

A belső védelmi vonalak kialakításának és működtetések csoport szintű vonatkozásai az ajánlás további részeiben, valamint a pénzügyi csoportok összevont alapú irányításáról és kockázatkezeléséről szóló 5/2008. számú módszertani útmutatóban részletesebben is kifejtésre kerültek.

7. Amennyiben valamely pénzügyi szervezet anyavállalata nem magyarországi székhelyű intézmény, illetve egyéb módon tagja valamely nemzetközi pénzügyi csoportnak, az MNB elvárja, hogy a jogszabályi előírásoknak megfelelően, az intézmény belső védelmi vonalainak kialakítása és működtetése legyen összhangban, illetve illeszkedjen a csoport által alkalmazott alapelvekhez, megoldásokhoz.

8. A szövetkezeti hitelintézetek a belső védelmi vonalaikat az integrációs szerveikkel egyeztetett módon alakítják ki.²
9. **A pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalait, valamint az azok részét képező egyes elemeket a vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével, az alkalmazott üzleti modell jellegével, továbbá az intézmény/csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival - beleértve a szervezeti formából adódó jellemzőket is -, kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban alakítja ki és működteti. Ez egyaránt vonatkozik az ajánlás alapján elvárt belső politikákra, szabályozásokra, szervezeti megoldásokra, valamint a megvalósuló gyakorlatokra, eljárásokra.**
10. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete a belső védelmi vonalai, valamint az azok részét képező egyes részrendszerek működését rendszeresen (jogszabályi előírások által, illetőleg belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal és módon) felülvizsgálja, és gondoskodik az esetlegesen szükségessé váló korrekciós lépések megtételéről.
11. Az MNB az ajánlásban a belső védelmi vonalak kialakításával és működtetésével összefüggésben több helyen fogalmazza meg elvárását belső politika elfogadására és alkalmazására. Az MNB a belső politikák konkrét formáját tekintve azonban számos megoldást elfogadhatónak tart. Így az egyes politikák megfogalmazása elképzelhető önálló dokumentumban, más politikák vagy belső szabályzatok, eljárásrendek, ügyrendek, stb. részeként is. Elvárás ugyanakkor, hogy a pénzügyi szervezet az MNB megkeresésére képes legyen annak bemutatására, hogy azokon a területeken (például vezető tisztségviselők kinevezése, kockázat kontroll, megfelelőség biztosítás), ahol az MNB – a jogszabályi előírásokon túl – belső politika kialakítását várja el, a követett célok, alapelvek és legfontosabb gyakorlatok előre és egyértelműen rögzítettek legyenek. Az intézmény/csoport által kialakított politikákkal szembeni további általános elvárás, hogy valamely irányítási vagy felügyelési funkciót betöltő testület által elfogadásra, szervezeten belüli kommunikálásra, alkalmazásra és rendszeres (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal) felülvizsgálatra kerüljenek.
12. Az MNB az ajánlásban a pénzügyi szervezetek belső védelmi vonalaival kapcsolatos elvárásait szektor semleges módon fogalmazta meg, annak ellenére, hogy a nemzetközi és a hazai szabályozási háttér szektoronként eltérő követelményrendszere ezt sok esetben nem segíti elő. Az ajánlás ennek megfelelően arra törekszik, hogy összefoglalja a belső védelmi vonalak működtetésével kapcsolatos legjobbnak tartott gyakorlatokat, melyet az intézmény az MNB elvárása alapján a rá vonatkozó jogszabályi előírások figyelembe vételével és az arányosság

---

² A 2013. évi CXXXV. törvény 1. § (2) bekezdése szerint a szövetkezeti hitelintézetek integrációjának szervei az Integrációs Szervezet és a Takarékbank Zrt.

9. pontban megfogalmazott elvével összhangban alkalmaz. Az ágazati jogszabályok bizonyos szektorok, intézmény típusok, illetőleg témák tekintetében az ajánlásban megfogalmazottakkal azonos, illetőleg bizonyos esetekben szigorúbb előírásokat határoznak meg. Ez utóbbiak betartása minden esetben elsőbbséget élvez az MNB elvárásainak követésével szemben.³

13. Az elterjedt nemzetközi gyakorlattal összhangban az ajánlás a vezető testületek funkció szerinti megkülönböztetését alkalmazza, elkülönítve egymástól az irányítási funkciót betöltő testületet a felvigyázási funkciót betöltő testülettől. A magyarországi gyakorlatban az irányítási jogkört betöltő testület jellemzően az igazgatóság (pénztárak esetében az igazgatótanács), a felvigyázási funkciót betöltő testület pedig a felügyelőbizottság (pénztárak esetében az ellenőrző bizottság).⁴

III. Felelős belső irányítás

1. Alapelvek

14. Az MNB kiemelt fontosságúnak tartja, hogy mint a működés minőségét és biztonságosságát alapvetően meghatározó tényezőt, a pénzügyi szervezetek megfelelő, az ajánlásban megfogalmazott legjobb gyakorlatokra épülő belső irányítási rendszert alakítsanak ki és működtessenek.

15. Az MNB az arányosság 9. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva a sokrétű tevékenységet folytató, nagyméretű, nemzetközileg is aktív szervezetekkel szemben magasabb szervezeti és irányítási követelmények teljesítését várja el, mint a kisebb, kevésbé bonyolult tevékenységet végző, illetve nemzetközileg inaktív, csak hazai környezetben működő intézményekkel szemben.

2. Szervezeti felépítés, szervezet

16. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezetek és csoportok olyan szervezeti felépítés szerint működjenek, amely kellően átlátható és megfelelő alapot biztosít az intézmény/csoport, illetve a kiszervezett tevékenységek hatékony és biztonságos irányításához, valamint a felvigyázási és kontroll funkciók gyakorlásához.

17. A megfelelő indokokkal nem alátámasztható, indokolatlanul bonyolult, az alkalmazottak és a

---

³ Az ajánlás ezekre lábjegyzetek formájában hívja fel a figyelmet.

⁴ A Hpt-ben az irányítási funkciót betöltő testületnek az irányítási jogkörrel rendelkező vezető testület, a felvigyázási funkciót betöltő testületnek a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testület feleltethető meg.

hatóságok számára nem érthető, homályos szervezeti felépítést, illetve a rögzített szervezeti felépítéstől eltérő működési gyakorlatot az MNB nem tartja elfogadhatónak.

18. A jelentési vonalaknak, valamint a felelőségek és hatáskörök megosztásának az intézményen/csoporton belül, illetve a kiszervezett tevékenységek tekintetében megfelelően dokumentálnak, világosnak, pontosnak, egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, összefüggőnek, a szervezeten belüli információáramlást, a beszámoltatást és ellenőrzést, a hiányosságok korrigálását lehetővé tevőnek, a szervezeten/csoporton belüli érdekkonfliktusok és hatásköri összeütközések megelőzését, kezelését biztosítónak és kikényszeríthetőnek kell lenniük. Ezek kialakítása, az alkalmazottak felé történő kommunikálása és folyamatos működtetése a pénzügyi szervezet irányító funkciót betöltő testületének elsődleges felelőssége.
19. Azokban az esetekben, ahol az üzleti jelentési vonalak nem egyeznek meg az intézmény vagy a csoport jogi értelemben vett szerkezetével, az MNB elvárja annak biztosítását, hogy az egyes területek feladatai és hatáskörei egyértelműen tisztázottak és átláthatóak legyenek.
20. Elvárt, hogy az intézmény vezetése ismerje és átlássa az intézmény/csoport szervezeti felépítését és biztosítsa, hogy az összhangban álljon az intézmény stratégiájával és kockázati profiljával. További elvárás, hogy az intézmény vezetése értse az alkalmazott szervezeti felépítés célját és annak kockázatait.
21. Csoport szintű működés esetén a csoportot irányító intézmény vezetése ismeri továbbá az egyes leányvállalatok alapításának, felvásárlásának indokát, a csoporthoz tartozó intézmények közötti kapcsolatokat, a csoport egészére vonatkozó működési kockázatokat, a csoporton belüli ügyleteket, és azt, hogy a csoportszerű működésnek milyen finanszírozási, tőke és kockázati profil vonzatai vannak normál üzleti körülmények és válsághelyzet esetén.
22. A 10. pontban meghatározott elvárással összefüggésben az MNB elengedhetetlennek tartja az intézmény/csoport szervezeti felépítésének rendszeres (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal történő) felülvizsgálatát és szükség esetén módosítását.
23. Az MNB elvárása alapján az intézmény irányítási funkciót betöltő testületének felelősségi körébe tartozik az új szervezeti struktúrákra vonatkozó szervezeti stratégia és politikák kidolgozása.

3. Testületi rendszer, irányítási és felvigyázási funkciók

24. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezetek a jogszabályi előírásoknak megfelelően olyan testületi rendszereket működtessenek, amelyek biztosítják az intézményen/csoporton belül az irányítási és felvigyázási funkciók hatékony és prudens gyakorlását. A magyar

vállalatirányítási gyakorlatban – részben az eltérő jogszabályi háttér miatt – az egyes pénzügyi szervezet típusok között, és az egyes szektorokon belül is fellelhetők eltérések.⁵ Az MNB ennek megfelelően a testületek formális meglétét önmagában nem tekinti elégségesnek, hanem az irányítási és felvigyázási funkciók megvalósulását, hatékony működtetését, illetve az alkalmazott gyakorlat áttekinthetőségét, transzparenciáját várja el.

25. Elvárt, hogy az intézmény/csoport legfőbb irányító, felvigyázási funkciókat ellátó testületeit, azok feladatait, a tevékenységüket meghatározó legfőbb eljárási szabályokat – a jogszabályi előírások figyelembevételével elkészített – írásos dokumentum (például alapító okirat, SZMSZ, Működési szabályzat, ügyrendek) rögzítse.
26. Ezzel összefüggésben rögzítendő az is, hogy az alkalmazott feladat- és hatáskörmegosztás alapján az intézménynél/csoportnál az egyes testületek (ügyvezetés, igazgatóság, igazgatótanács, felügyelőbizottság, ellenőrző bizottság, auditbizottság) milyen szerepet játszanak:
- a) a hatályos jogszabályi előírások szem előtt tartása mellett, a tulajdonosok gazdasági és társadalmi céljaira tekintettel a pénzügyi szervezet üzleti és működési céljainak meghatározásában, stratégiájának kidolgozásában és megvalósításában;
  - b) a célok megvalósítását segítő politikák kidolgozásában, különös tekintettel a kockázati stratégiára és kockázatvállalási politikára, a kockázatok fedezését szolgáló tőke allokálására, az intézmény működésére meghatározó befolyással rendelkező személyek kinevezésére és utódlására, valamint a javadalmazási politikákra;
  - c) a célok és politikák – beleértve a vállalatirányítási alapelvek és vállalati értékek közvetítését is – szervezeten/csoporton belüli, valamint kifelé (a piacok és a hatóságok felé) történő kommunikálásában;
  - d) a kapcsolódó belső szabályozások és iránymutatások kidolgozásában, jóváhagyásában, továbbá az alkalmazás feltételeinek, erőforrásainak biztosításában;
  - e) a szervezet/csoport hatékony irányítási rendszerének kialakításában, beleértve a megfelelő kommunikációs és jelentési csatornákkal kiegészített, átlátható szervezeti felépítést is;
  - f) a stratégiának és a politikáknak megfelelő működés ellenőrzésében;
  - g) a stratégia és a politikák rendszeres időközönként (belső szabályozásban rögzített gyakorisággal és módon) történő felülvizsgálatában, és szükség szerinti módosításában,
  - h) a belső kontroll funkciók kialakításában, összehangolásában és működtetésében;
  - i) a számviteli beszámolóval, a nyilvánosságra hozatallal és a felügyeleti célú jelentésszolgálattal kapcsolatos folyamatok kialakításában és működtetésében;
  - j) az intézmény/csoport irányítási rendszerének és belső védelmi vonalainak, valamint az azok egyes részterületeit jelentő elemek működésének rendszeres – legalább éves gyakorisággal megvalósuló, a szervezeten belüli és külső változásokat egyaránt

---

⁵ Sok intézményre jellemző az elkülönített ügyvezetés, igazgatóság és felügyelőbizottság, mint legfőbb irányító és ellenőrző testületek. Másoknál az igazgatóság összetétele megegyezik az ügyvezetés összetételével és van olyan modell is, ahol nincs külön igazgatóság.

figyelembe vevő – értékelésében.

27. Az MNB elvárja az intézmény/csoport irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületei közötti, a szükséges és elégséges mértékű információ megosztáson alapuló, hatékony együttműködést. Ennek megvalósítása érdekében az intézmény/csoport irányítási funkcióját gyakorló testülete (például igazgatóság) rendszeresen (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal és módon) megvitatja az intézmény üzleti és kockázati stratégiáját, valamint annak megvalósulását az intézmény/csoport felügyelési funkciót betöltő testületeivel (például felügyelőbizottság), valamint haladéktalanul tájékoztatja az utóbbiakat az intézmény/csoport irányítását és biztonságos működését érintő külső és belső eseményekről, folyamatokról, tendenciákról.
28. Az intézmény/csoport felügyelési funkciót betöltő testületei – még ha a testületek tagjai egyenként nem is feltétlenül, illetve nem minden esetben, vagy témában – készek és képesek:
- a) az intézmény/csoport irányítási funkcióját gyakorló testülete által megfogalmazott javaslatok, magyarázatok és információk megértésére és értékelésére,
  - b) az intézmény/csoport stratégiája, kockázati étvágya és politikái alkalmazásának nyomon követésére,
  - c) az intézmény/csoport irányítási funkcióját gyakorló testületében funkciót betöltő személyek teljesítményének értékelésére.
29. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezetek irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületei – a jogszabályi előírások betartásán túlmenően is, az intézménytől elvárható mértékben – partneri viszony kialakításra törekedjenek az MNB-vel is, melyet az MNB a maga részéről alapelvnek tart.

4. A testületi tagokkal szembeni elvárások

30. Az MNB elvárása, hogy a pénzügyi szervezetek kellő gondossággal járjanak el az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületek elnökének és tagjainak kiválasztása, teljesítményértékelése, valamint az utódlásuk és újbóli kinevezésük, illetőleg a szervezeten belül más pozícióban történő megbízásuk megtervezése során. Ezzel összefüggésben a nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató intézményeknél az MNB jelölő bizottság működtetését is célszerűnek tartja⁶, melynek feladata különösen:
- a) testületi tagságra jelöltek állítása és ajánlása;
  - b) az adott testületi tagsághoz szükséges képességek és feladatok meghatározása, és a feladatok ellátásához szükséges időráfordítás értékelése;

---

⁶ A Hpt. 112. § (1) bekezdése alapján jelölő bizottság felállítása a legalább ötszázalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézetek esetében, illetőleg a Bszt. 24/D. § (1) bekezdése alapján a kétszázmilliárd forint feletti mérlegfőösszegű befektetési vállalkozások esetében törvényi előírás is.

- c) a testületi tagok ismerete, készsége és tapasztalata közötti összhang értékelése;
- d) a testületek egésze és tagjai ismeretének, készségének és tapasztalatának legalább évente történő értékelése, és a megállapításokról jelentés készítése az intézmény irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületei számára;
- e) a testületek méretének, összetételének és teljesítményének évente legalább egyszer történő értékelése, és ajánlás megfogalmazása a hiányosságok kezelésére;
- f) a testületeken belül a nemek arányának meghatározása, és a jogszabályok által megkövetelt limitek eléréséhez szükséges stratégia kidolgozása;
- g) az intézmény ügyvezetőjének kiválasztására és kinevezésére vonatkozó politika rendszeres felülvizsgálása, és a megállapítások alapján az irányítási funkciót betöltő testület számára ajánlások megfogalmazása, valamint
- h) a testületi döntések befolyásolástól való mentességének rendszeres felülvizsgálása.

31. Az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületek létszámának és összetételének meghatározása, valamint a kiválasztás és teljesítményértékelés tekintetében elvárt, hogy a pénzügyi szervezet azt megfelelő – a szükséges szakmai és képzettségi követelményeket, képességeket és kompetenciákat is rögzítő – belső politika mentén hajtsa végre. Mindezek során a jogszabályi előírásokon túl az arányosság követelményére is legyen tekintettel, figyelembe véve az intézmény által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságait, kiterjedtségét, összetettségét és kockázatait.

32. A kiválasztás és az utódlás tervezése során az alábbi szempontok szem előtt tartása indokolt:

- a) a testületek elnökének és egyes tagjainak szükséges képzettségét, képességeit és kompetenciáit oly módon indokolt meghatározni, hogy a testület egésze tekintetében biztosított legyen a megfelelő szakértelem és gyakorlat rendelkezésre állása;
- b) ha lehetőség van arra, hogy ugyanazon személy több testületnek is tagja legyen, több pozíciót betöltsön, a különböző funkciók ellátása ne jelenthessen érdekkonfliktust, illetőleg minimalizálásra kerüljenek az abból fakadó negatív hatások;
- c) az ágazati jogszabályokban meghatározott, az engedélyezés feltételeként megadott szempontokon túlmenően mérlegelésre kerüljön a jelölt jó üzleti hírneve (az erkölcsi bizonyítvány meglétéén túli szempontok alapján is), a szervezetben betöltendő szerepére való alkalmassága (a szakképzettséget igazoló dokumentumok mellett többek között az emberi kvalitások, a korábbi munkahelyen szerzett gyakorlati tapasztalatok, vezetői képességek, stb.), a funkció ellátására rendelkezésre álló időkapacitása, továbbá várható azonosulása a szervezeti értékekkel, értékrenddel;
- d) jogszabály eltérő – megengedő – előírása mellett is törekedni szükséges arra, hogy a tagok mandátuma ne legyen határozatlan időre szóló és határozott időre szóló mandátum esetén az újra kinevezésre csak akkor kerülhessen sor, ha az intézmény a tag megelőző időszakban folytatott tevékenységét kellő gondossággal értékelte és az elvárásokkal megegyezőnek találta;
- e) több tag mandátumának egyszerre történő lejáratára működési kockázatot jelenthet,

melynek kezeléséről a pénzügyi szervezetnek gondoskodnia szükséges.

33. Az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületek tagjaival szemben elvart, hogy:

- a) tevékenységük során a legmagasabb szakmai hozzáértéssel, kellő gondossággal, aktív módon járjanak el;
- b) képesek legyenek a független, objektív és megalapozott döntéshozatalra, fellépésre;
- c) más feladataikra, megbízatásukra is tekintettel megfelelő időt tudjanak szentelni a funkciójuk ellátásának.

34. Az MNB elvárja, hogy az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületek tagjaira vonatkozóan összeférhetlenségi politika⁷ kerüljön elfogadásra, amely legalább a következőket tartalmazza:

- a) a tagok azon kötelezettségének rögzítése, hogy kerülik a bejelentett és jóváhagyott összeférhetlenségi eseteken túli gyakorlatokat, vagy más módon biztosítják a fellépő érdekkonfliktusok kezelését;
- b) olyan jóváhagyási és felülvizsgálati eljárások definiálása, amelyek biztosítják, hogy a tagok valamely más tevékenysége ne vezessen érdekkonfliktushoz;
- c) a tagok azon kötelezettségének rögzítése, hogy tájékoztassák az intézményt az olyan ügyekről, amelyek érdekkonfliktust eredményeztek, vagy eredményezhetnek;
- d) a tagok azon felelősségének kimondása, hogy tartózkodniuk kell minden olyan döntési, vagy szavazási eljárástól, amely számukra érdekkonfliktust jelentő ügygel van összefüggésben, illetőleg objektivitásukat sérti vagy feladataik ellátására más módon gyakorol negatív hatást;
- e) az intézménnyel szoros kapcsolatban álló személyekkel szembeni ügyletek kellő körültekintéssel történő megvalósítását szolgáló eljárások;
- f) az összeférhetlenségi politikának való meg nem felelés során követendő eljárások.

35. Az MNB elvárása alapján szükséges, hogy a pénzügyi szervezetek irányítási és felvigyázási, ellenőrzési funkciót betöltő testületeinek tagjai együttesen rendelkezzenek a feladataik ellátáshoz megfelelő szakmai alkalmassággal és kompetenciákkal. Ennek keretén belül az egyes tagok számára meghatározott megfelelő képzettséggel, gyakorlattal, tapasztalattal, személyes kvalitásokkal, hozzáértéssel és jó üzleti hírnévvel.⁸

36. A folyamatos megfelelés érdekében elengedhetetlen a szaktudás, a képességek és készségek folyamatos fejlesztése, melyhez a pénzügyi szervezet személyre szabott és az intézmény igényeihez igazodó képzési programokat biztosít vagy lehetővé teszi azok elérését megfelelő időkeret, költségvetés és erőforrások rendelkezésre bocsátásával.

---

⁷ A testületi tagokra vonatkozó összeférhetlenségi politika nem azonos a Bszt. 110. § (2) bekezdése szerinti, az intézmény egészére vonatkozó összeférhetlenségi politikával, de annak eleme is lehet.

⁸ A jó üzleti hírnév vonatkozásában bővebb iránymutatást a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 9/2013. (VI. 10.) számú, a hitelintézetek, pénzügyi holding társaságok és vegyes pénzügyi holding társaságok vezetőire előírt szakmai alkalmassági és üzleti megbízhatósági követelmények, valamint a jó üzleti hírnév értékeléséről szóló ajánlás nyújt.

5. A testületek működése

37. Az MNB a hatékony működés érdekében fontosnak tartja, hogy a pénzügyi szervezetek irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületei rendszeresen ülésezzenek és tevékenységüket a belső ügyrendekben (amely rögzíti az ülések összehívásának gyakoriságát és módját, a napirendi pontok meghatározásának, a jegyzőkönyvek készítésének és jóváhagyásának eljárásrendjét, a beszámolásra vonatkozó szabályokat) meghatározott módon folytassák – a jogszabályi előírások betartása mellett.
38. A testületek működtetésében kiemelt szerep hárul az elnökre, akinek a belső védelmi vonalak hatékonyságának biztosítása érdekében törekednie szükséges a nyitott, szakmailag megalapozott vitákon alapuló, kellő kritikai hozzáállással megvalósuló, kiegyensúlyozott döntéshozatalra, illetve biztosítani szükséges a többségitől eltérő egyedi álláspont rögzítését.
39. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezetek irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületeinek munkája a beszámoltatást végző testület által rendszeresen (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal és módon) értékelésre kerüljön. Ebbe külső személy is bevonásra kerülhet.

6. Bizottságok

40. A belső védelmi vonalak hatékony működtetése érdekében a pénzügyi szervezet vezetése az intézmény/csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban jogszabályi előírás által az adott pénzügyi szervezet vonatkozásában nem megkövetelt bizottságokat is létrehozhat (például arra nem kötelezett intézményeknél kockázatkezelési bizottság, megfelelőség biztosítási bizottság, HR bizottság, etikai bizottság). Kisebb intézmények esetében azonban még a szervezeti elkülönítés sem minden esetben indokolt, ilyenkor más eszközökkel szükséges biztosítani (melyet megfelelően dokumentálni kell), hogy az egyes funkciók közötti valós vagy potenciális érdekellentétek megszüntetésre vagy csökkentésre kerüljenek.
41. A létrehozott bizottságok esetében is javasolt a 35. pontban, és a testületek működése tekintetében (III. 5.) megfogalmazott ajánlások követése.
42. Kellő körültekintés, az érdekkonfliktusok kezelésének biztosítása és az eredeti funkció függetlenségének megőrzése mellett hasznos lehet ugyanazon személyek egyszerre több bizottságban (például megfelelőségi bizottság – etikai bizottság, vagy kockázatkezelési bizottság – megfelelőség biztosítási bizottság) történő részvétele és a tagok rotációja.

7. Felvigyázási funkciót betöltő testületek

43. A felvigyázási funkciót betöltő testületek tekintetében az ágazati jogszabályok számos esetben speciális szabályokat rögzítenek. A felvigyázási funkciót betöltő testületekre a pénzügyi szervezetek belső védelmi vonalai tekintetében kiemelt szerep hárul, melyek működésével kapcsolatban az MNB az ajánlásban meghatározottak követését várja el.
44. Az előző pontban meghatározottak alapján javasolt, hogy a pénzügyi szervezet felvigyázási funkciót betöltő testületén keresztül⁹:
- a) gondoskodjon arról, hogy az intézmény rendelkezzen átfogó és az eredményes működésre alkalmas belső ellenőrzési rendszerrel,
  - b) tegyen javaslatot a megválasztandó könyvvizsgáló személyére és díjazására,
  - c) ellenőrizze az éves és közbenső pénzügyi jelentéseket,
  - d) irányítsa a belső ellenőrzési szervezetet,
  - e) dolgozzon ki ajánlásokat és javaslatokat a belső ellenőrzés által végzett vizsgálatok megállapítása alapján¹⁰.
45. A belső ellenőrzési szervezet irányítása keretében a felvigyázási funkciót betöltő testület¹¹:
- a) elfogadja a belső ellenőrzési szervezeti egység éves ellenőrzési tervét,
  - b) legalább félévente megtárgyalja a belső ellenőrzés által készített jelentéseket, ellenőrzi a szükséges intézkedések végrehajtását,
  - c) szükség esetén külső szakértő felkérésével segíti a belső ellenőrzés munkáját,
  - d) javaslatot tesz a belső ellenőrzési szervezeti egység létszámának változtatására.
46. A pénzügyi szervezeteknél jogszabályi előírás hiányában is javasolt¹² a felvigyázási funkciót betöltő testület előzetes egyetértése a belső ellenőrzési szervezet vezetője, a vezető belső ellenőrök, illetve az önálló belső ellenőr foglalkoztatásának létesítésével, megszüntetésével kapcsolatos döntések meghozatalához, valamint javadalmazásuk megállapításához. Ez az elvárás nem terjed ki a belső ellenőrzési szervezeti egység valamennyi munkatársára, csak a terület irányításáért felelős vezetői funkciót betöltőkre, és nem érinti a belső ellenőrzésért való felelősséget, valamint a belső ellenőrzést végző személyek feletti munkáltatói jogokat.
47. A közérdeklődésre számot tartó hitelintézet, befektetési vállalkozás és biztosító a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:291. §-a és az ágazati jogszabályok¹³ speciális előírásainak figyelembe vételével auditbizottságot állít fel és működtet, amely segíti a felügyelőbizottságot, illetve az igazgatótanácsot a pénzügyi

---

⁹ A Hpt. hatálya alá tartozó intézmények esetében ez jogszabályi előírás is, a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testület feladata.

¹⁰ A Hpt. (152. §) hatálya alá tartozó intézmények esetében ezek a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testület a Bit. [85. § (4) bekezdése] alapján pedig a felügyelőbizottság feladataként kerülnek nevesítésre,

¹¹ Lásd 12. lábjegyzet.

¹² A Hpt. hatálya alá tartozó intézmények esetében ez jogszabályi előírás.

¹³ Hpt. 157. § (1) bekezdése, Bszt. 20/A. § (8) bekezdése, Bit. 116. és 117. §-a

beszámolórendszer ellenőrzésében, a könyvvizsgáló kiválasztásában és a könyvvizsgálóval való együttműködésben. Az MNB támogatja a pénzügyi szervezetek azon törekvését, hogy az intézményi sajátosságok figyelembe vételével a jogszabályi előírások által nem nevesített esetekben is létrehozzanak auditbizottságot.

48. A saját kezdeményezés alapján létrehozott auditbizottság feladatait a felügyelőbizottság feladataira tekintettel célszerű meghatározni, figyelembe véve a felügyelőbizottság, valamint az auditbizottság számára jelen ajánlásban, valamint a jogszabályi előírások alapján meghatározott feladatokat.
49. A felvigyázási funkciót betöltő testületek tagjaival szemben alapvető elvárás a függetlenség biztosítása. A függetlenség tekintetében a Ptk. általános szabályai szerint szükséges eljárni, figyelembe véve az ágazati jogszabályok követelményeit is. Ezeken túlmenően az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezetek a felvigyázási funkciót betöltő testületek tekintetében a tagok lehető legszélesebb körére érvényesítsék a Ptk. 3:287. §-a szerinti függetlenségi követelményeket.¹⁴
50. A felvigyázási funkciót betöltő testületek szakmai képzettsége tekintetében is a Ptk. és az ágazati jogszabályok előírásai követendők. A közérdeklődésre számot tartó hitelintézetek, befektetési vállalkozások és biztosítók esetében azonban az MNB azt tartja a legjobb gyakorlatnak, ha az auditbizottság legalább egy tagja könyvvizsgálói képesítéssel is rendelkezik.¹⁵
51. Az auditbizottsági tagok könyvvizsgálói képesítése tekintetében pedig az tekintendő a legjobb gyakorlatnak, ha a könyvvizsgáló auditbizottsági tag a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény 49. §-a szerinti minősítéssel, nevezetesen pénzügyi intézményi, befektetési vállalkozási, illetőleg biztosítói minősítéssel is rendelkezik.
52. Az MNB álláspontja szerint célszerű, ha a felvigyázási funkciót betöltő testületek (felügyelőbizottság, auditbizottság) a belső ellenőrzés valamennyi elemének (folyamatba épített, vezetői ellenőrzés, vezetői információs rendszer) működéséről, továbbá a belső védelmi vonalhoz tartozó többi alrendszeréről is kap információkat, lehetővé téve ezáltal, hogy a felvigyázási funkciót betöltő testületek ne csak a belső ellenőrzési szervezet tevékenységét és megállapításait, valamint a vezetéstől kapott pénzügyi jelentéseket ismerjék meg, hanem a pénzügyi szervezet belső védelmi rendszerének egészét illetően is tájékozottak legyenek. E témák tekintetében javasolt a megfelelési biztos, a megfelelési

---

¹⁴ A Ptk. alapján például ez csak a részvénytársaságok esetében kötelező valamennyi felügyelőbizottsági tagra nézve, valamint az auditbizottsági tagok függetlensége sem generális követelmény.

¹⁵ A Ptk. 3: 291. § (2) bekezdése alapján a számviteli és a könyvvizsgálói képzettség megléte vagylagos feltétel, csakúgy, mint a Bit. 116. §. (2) bekezdése szerint.

vezető, a kockázati kontroll vezetője (chief risk officer), illetve a belső ellenőr által a felvigyázási funkciót betöltő testületek részére legalább évente összefoglaló értékelés készítése.¹⁶

53. Javasolt, hogy a felvigyázási funkciót betöltő testületek elnöke – a bizottsági ülést követő tíz napon belül – az MNB-nek megküldje azokat a jegyzőkönyveket, előterjesztéseket, illetőleg jelentéseket, amelyek a felügyelőbizottság által tárgyalt olyan napirendi pontra vonatkoznak, amelynek tárgya a pénzügyi szervezet belső szabályzatainak súlyos megsértése vagy az irányításban, vezetésben észlelt súlyos szabálytalanság.¹⁷

8. A pénzügyi szervezetek működésének normarendszere

54. Az MNB elvárja, hogy az intézmény vezetése magas szintű etikai normákat és belső szakmai sztenderdeket alakítson ki.

55. Az etikai és szakmai sztenderdek alkalmazása az intézményen, illetve a csoporton belül célszerűen az intézmény irányítási funkciót betöltő testülete által elfogadott politikák mentén valósul meg.

56. Az MNB elvárja, hogy az etikai normáknak és szakmai sztenderdeknek való megfelelés értékelése épüljön be a napi működésbe, és a meg nem felelésről az intézmény irányítási funkciót betöltő testülete kapjon tájékoztatást a belső ellenőrzés illetve a megfelelési vezető részéről.

9. Érdekkonfliktusok kezelése

57. Elvárt, hogy az intézmény/csoport rendelkezzen az érdekkonfliktusok kezelésére vonatkozó politikával.¹⁸ Célszerű ezt az intézmény irányító és felvigyázási funkciót betöltő testületeinek tagjaira vonatkozó, vagy jogszabályi előírás alapján más személyekre is kiterjedő (például könyvvizsgáló) összeférhetlenségi politika kiegészítésével megvalósítani, illetve annak szükség szerinti, de legalább éves szintű felülvizsgálatát biztosítani.

58. Az érdekkonfliktusok kezelésére vonatkozó politika keretében azonosításra kerülnek azok a kapcsolatok, szolgáltatások, tevékenységek vagy ügyletek, amelyek érdekkonfliktust eredményezhetnek, és a politika meghatározza a kezelésre vonatkozó lehetséges

---

¹⁶ A jogszabályi előírások a komplex áttekintést nem követelik meg, a belső védelmi vonalak egy-egy részére irányulnak. Általában a belső ellenőrzés felügyelőbizottság részére történő beszámolási kötelezettsége van rögzítve.

¹⁷ A Hpt. [152. § (6) bekezdés] hatálya alá tartozó intézmények esetében ez a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testületre nézve meghatározott jogszabályi előírás is, a Bit. 272. §-a alapján pedig a felügyelőbizottság elnökének a kötelezettsége.

¹⁸ A testületi tagokra vonatkozó összeférhetlenségi politika nem azonos a Bszt. 110. § (2) bekezdése szerinti, az intézmény egészére vonatkozó összeférhetlenségi politikával, de annak eleme is lehet.

módszereket is.

59. Az érdekkonfliktusok kezelésére vonatkozó politika kiterjed azon kapcsolatokra és ügyletekre, amelyek az intézmény és ügyfelei, tulajdonosai, az irányító és felvigyázási funkciót betöltő testületek tagjai, munkavállalói, jelentős beszállítói és egyéb érdekelt felei, valamint az intézménnyel az ágazati jogszabályok előírásai alapján szoros kapcsolatban álló személyek között állnak fenn, illetve jöttek létre.
60. Csoport szinten elvárt, hogy az érdekkonfliktusokat az irányító intézmény valamennyi csoporthoz tartozó intézmény esetében vizsgálja.
61. Az érdekkonfliktusok kezelésének eszközei lehetnek különösen az alábbiak:
- a) megfelelő részletezettségű belső szabályozásban a feladatok, hatáskörök megfelelő elkülönítése;
  - b) információs akadályok kialakítása;
  - c) fizikai elkülönítés;
  - d) az intézmény/csoport működésére és döntéseire befolyást gyakorolni képes személyek nem kívánt hatás gyakorlásának megelőzése érdekében hozott intézkedések;
  - e) összeférhetlenségi nyilatkozatok megkövetelése.

10. A kockázatok kezelése

10.1. Kockázat tudatosság

62. A kockázat a pénzügyi szervezetek tevékenységének szerves része. Ennek megfelelően elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan integrált és az intézmény/csoport egészére kiterjedő kockázati kultúrát teremtsen, amely az intézmény/csoport kockázati étvágyával, kockázattűrési mértékével összhangban biztosítja a felmerülő kockázatok azonosítását, mérését és kezelését.
63. A kockázatkezelési kultúra megteremtésének elsődleges eszközeit a belső politikák, szabályozások és iránymutatások, a kommunikáció és az alkalmazottak képzése jelentik.
64. A szervezeten belül a kockázatkezelés nem kizárólagosan a kockázati szakértők vagy a kockázatkezelési szervezeti egység feladata, valamennyi munkavállalónak ismernie szükséges az intézménynél felmerülő kockázatok kezelésével összefüggésben felmerülő szerepét.
65. Nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató intézmények esetében az MNB elvárja, hogy az intézmény kockázatvállalási stratégiájának és kockázatvállalási hajlandóságának figyelemmel kísérésére, a kockázatvállalási stratégia végrehajtása tekintetében az irányítási funkciót betöltő testület támogatására, valamint a kockázatkezelési tevékenységgel

összefüggésben igénybe vett külső szakértőkkel való kapcsolattartásra központi kockázatkezelési szervezeti egység illetve kockázatkezelési bizottság¹⁹ is létrehozásra kerüljön. Jogszabályi előírások a fentiekén kívül további feladatokat is meghatározhatnak a kockázatkezelési bizottság számára, illetőleg tovább részletezhetik az általános elvárásokat (például a javadalmazási politika vizsgálata abból a szempontból, hogy a kialakított javadalmazási rendszer ösztönző elemei figyelembe veszik-e az intézmény kockázatait, tőke- és likviditási helyzetét, és a bevételek valószínűségét és ütemezését).

66. Az MNB elvárja a kockázati politikákkal, eljárásokkal és kontrollokkal összhangban álló kockázatkezelési gyakorlatot és azt, hogy az az intézmény napi szintű tevékenységébe épüljön be, annak szerves eleme legyen.

67. Az MNB olyan átfogó szemléletű kockázatkezelési gyakorlat megvalósítását tartja követendőnek, amely:

- a) az intézmény/csoport egészére, valamennyi intézményére, szervezeti egységére, üzleti területére és tevékenységére, beleértve a kiszervezett tevékenységeket is kiterjed,
- b) a kiterjedések tekintetében felismeri azok gazdasági tartalmát,
- c) minden releváns kockázatot kezel, a hitel-, biztosítási, a piaci-, a likviditási- és a működési kockázat mellett a koncentrációs-, a stratégiai-, aktuáriusi-, a reputációs- és a megfelelési kockázatokat is lefedi,
- d) lehetővé teszi a kockázatok alulról felfelé és felülről lefelé történő, üzleti területeken és jelentési vonalakon átívelő összegzését, illetőleg lebontását is, a kockázati kölcsönhatások felismerését, a kockázatok intézményen és csoporton belül azonos tartalmi és módszertani keretek között történő értékelését és elvárt szinten tartását.

68. A kockázatkezelés biztosítani képes, hogy az intézmény a kockázatok azonosításán, mérésén vagy értékelésén és nyomon követésén alapuló, megalapozott döntéseket hozhasson.

69. Az MNB elvárja, hogy az intézmény/csoport a kockázatkezelési rendszerét rendszeres (belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal és módon megvalósuló) belső, illetve külső ellenőrzésnek vesse alá, összhangban a jelen ajánlás 10. pontjában megfogalmazottakkal.

10.2. A kockázatkezelési rendszer elemei

70. A kockázatkezelés elemei egyedi és csoport szinten:

- a) az intézmény stratégiájával összhangban a kockázati étvágy, kockázatkezelési stratégia

---

¹⁹ A Hpt. 110. § (1) bekezdése alapján kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottság felállítása a legalább ötszázalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézetek esetében, illetőleg a Bszt. 20/A. § (1) bekezdése alapján a kétszázmilliárd forint feletti mérlegfőösszegű befektetési vállalkozások esetében törvényi előírás is.

- meghatározása (annak rögzítése, hogy az intézmény, illetve a csoport az egyes kockázati típusokat tekintve milyen típusú és milyen mértékű kockázat vállalására törekszik, így különösen a hitelezési, piaci, működési, likviditási, biztosítási stb. kockázatok területén);
- b) a kockázatkezelési politika meghatározása;
  - c) a kockázati limitek felállítása;
  - d) a kockázatkezelési rendszerrel kapcsolatos folyamatok, eljárások, feladatok, döntési és ellenőrzési jogkörök meghatározása;
  - e) ICAAP/ILAAP/ORSA keretrendszerének kialakítása;
  - f) a kockázatok folyamatos, megfelelő időben történő azonosítása;
  - g) a kockázatok mérésére használt eljárások és módszerek kidolgozása;
  - h) a kockázatok mérése, értékelése és nyomon követése;
  - i) a kockázatkezelési tevékenységgel kapcsolatos jelentések készítése;
  - j) a megállapított kockázati limitek túllépése esetén követendő eljárások;
  - k) az intézményt/csoportot érintő jelentős változások (szervezeti változások, új termékek, a rendszereket érintő módosítások, stb.) kockázati szempontú értékelése.

71. Elvárt, hogy az intézmény/csoport limitrendszere az intézmény/csoport sajátosságainak figyelembe vételével kerüljön kialakításra és összhangban álljon az intézmény, illetve a csoport stratégiai céljaival és kockázati étvágával.

72. Az MNB elvárja, hogy a kockázatok azonosítása és mérése során az intézmény/csoport olyan előre (például stressz tesztek) és visszatekintő eszközöket alkalmazzon, amellyel képes a kockázati koncentrációk kiszűrésére is. A visszatekintő eszközök alkalmazásával összevethető az intézmény/csoport kockázati profilja és kockázati étvágya/kockázattűrő képessége. Az előrettekintő eszközökkel azonosíthatóak a válsághelyzetek esetén felmerülő kockázatok.

73. Külső szolgáltatók, azok elemzéseinek, módszereinek, megoldásainak, stb. igénybevétele esetén a kockázatok értékelésének végső felelősségét mindig az intézmény viseli. Az MNB véleménye szerint nem kellően prudens a külső szolgáltatóktól vásárolt programok, adatok, értékelések (például hitelminősítők minősítései, vásárolt kockázati modellek) felülvizsgálat, illetve az intézmény/csoport egyedi igényeihez, sajátosságaihoz történő igazítása nélkül történő alkalmazása.

74. A kockázatok értékelésében a mennyiségi (kvantitatív) információk és adatok mellett a minőségi (kvalitatív) szempontok figyelembe vétele (például szakértői értékelések, a kockázatok mérésére alkalmazott modellek feltételezései, korlátai) is indokolt.

75. Elvárt, hogy a kockázatkezelési tevékenységgel összefüggésben az intézmény/csoport jól meghatározott, megfelelően dokumentált és az intézmény irányítási funkciót betöltő testülete által jóváhagyott belső jelentési rendszerrel rendelkezzen, annak érdekében, hogy az intézmény vezetése és a kockázatok által, valamint a kockázatkezelésben, a kockázati

kontroll funkció megvalósításában érintett személyek/szervezeti egységek a kockázatok kiterjedtségéről (méretéről és típusáról), továbbá a kockázatok azonosításáról, méréséről vagy értékeléséről és nyomon követéséről megfelelő időben pontos, áttekinthető, érthető, releváns és használható információkhoz jussanak.

76. A kockázatkezelés témakörével a jelen ajánlás általános elvein kívül több más, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által 2013. október 1-jét megelőzően kiadott, jelenleg is hatályos ajánlás²⁰ foglalkozik, melyek részletesebb szempontokat is meghatároznak a pénzügyi szervezetek és csoportok számára a hatékony kockázati kontroll kialakításához és gyakorlásához:

- a) 2/2000. számú ajánlás a hitelintézetek eszköz-forrás gazdálkodásáról és a piaci kockázatok kezeléséről (módosítva a 6/2010. számú módszertani útmutatóval),
- b) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 8/2001. számú ajánlása a hitelkockázat kezeléséről,
- c) 9/2001. számú ajánlás az önkéntes nyugdíj-, egészség-, önszegélyező pénztárak és a magán-nyugdíjpénztárak kockázatkezeléséről²¹,
- d) A PSZÁF Felügyeleti Tanácsának 7/2006. (IX. 28.) számú ajánlása a hitelkockázat-kezelés hatékonyságának növeléséről,
- e) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének 2/2008. számú módszertani útmutatója a kamatláb-kockázat kezeléséről,
- f) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének 5/ 2008. számú módszertani útmutatója a pénzügyi csoportok összevont alapú irányításáról és kockázatkezeléséről,
- g) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének 6/2010. számú módszertani útmutatója a likviditási kockázat kezeléséről,
- h) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 2/2011. (VII. 20.) számú ajánlása a felülvizsgált nagykockázat-vállalási szabályozás értelmezéséről,
- i) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 1/2012. (I. 6.) számú ajánlása a kereskedési tevékenység során felmerülő működési kockázat kezeléséről,
- j) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 6/2012. (IV.17.) számú ajánlása a mögöttes kitétségeknek a nagykockázat-vállalási szabályok értelmezése keretében történő kezeléséről,
- k) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 8/2012. (VII. 11.) számú ajánlása a hitelintézetek által függő kiemelt közvetítők útján végzett kézizálog fedezete mellett történő pénzkölcsön-nyújtásról,
- l) A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének 9/2012. (VIII. 9.) számú felülvizsgált ajánlása a befektetés-kezelési (vagyonkezelési) tevékenységet végzők befektetési döntéshozatalával, üzletkötéseikkel kapcsolatos elvárásokról, valamint a felmerülő

---

²⁰ A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 176. § (7) bekezdése alapján a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: PSZÁF) által 2013. október 1-jét megelőzően kiadott ajánlások hatályát a PSZÁF megszűnése nem érintette.

²¹ Átdolgozás alatt.

kockázatok kezeléséről.

Mivel az MNB a pénzügyi szervezetek kockázatkezelési rendszereinek fejlesztését kiemelten fontosnak tartja, törekszik a kockázatkezeléssel foglalkozó ajánlások, módszertani útmutatók folyamatos karbantartására, illetve amennyiben szükségessé válik, újak kiadására. Az ajánlások és módszertani útmutatók aktuális változatai az MNB honlapjáról érhetők el.

IV. Belső kontroll funkciók

1. A belső kontroll funkciók függetlensége

77. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport – az arányosság 9. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – hatékony és átfogó, az intézmény/csoport összes tevékenységére és szervezeti egységére kiterjedő belső kontroll megvalósítása érdekében alakítson ki és működtessen (i) a kockázatok kontrollját biztosító funkciót, (ii) megfelelőség biztosítási (compliance) funkciót, (iii) és belső ellenőrzési funkciót.²²
78. Elvárt, hogy ezek, az ajánlás további részeiben részletesen is ismertetett, összefoglalóan belső kontroll funkciók függetlenek legyenek azoktól a tevékenységektől és üzletágaktól, amelyeket felügyelnek és ellenőriznek.
79. Valamely kontroll funkció (kockázati kontroll funkció, megfelelőség biztosítás, belső ellenőrzés) akkor tekinthető függetlennek, ha fennállnak az alábbi feltételek:
- a) A kontroll funkció személyzete nem végez olyan tevékenységet, amely az ellenőrzési körébe tartozik.
  - b) A kontroll funkció szervezetileg elkülönül azoktól a tevékenységi és szervezeti területektől, melyek ellenőrzésére hivatott. Az adott funkció vezetője csak olyan személynek lehet alárendelt, aki nem felelős a megfigyelt és ellenőrzött területek irányításáért.
  - c) A kontroll funkció vezetőjét közvetlenül az intézmény irányítási funkciót betöltő testülete, felvigyázási funkciót betöltő testülete vagy az auditbizottság nevezi ki, illetőleg afelé tesz jelentést, továbbá legalább évente egyszer megjelenik annak a szervnek az ülésén, amellyel szemben jelentési kötelezettsége áll fenn.
  - d) A kontroll funkció személyzetének javadalmazása független az ellenőrzött vagy a

---

²² Az ágazati jogszabályok előírásai a belső kontroll funkciók tekintetében is eltérőek. Több intézmény típusnál egyes elemek jogszabályi kötelezőként is megjelennek.

megfigyelni és ellenőrizni szándékozott terület teljesítményétől.²³

- e) Biztosított, hogy a kontroll funkció rendelkezzen a feladatok ellátásához szükséges erőforrásokkal (humán és anyagi).

80. Az MNB elvárja, hogy szervezetileg a kockázati kontroll funkció, a megfelelőség biztosítási funkció és a függetlenített belső ellenőrzési terület egymástól is független legyen, mivel különböző feladatokat látnak el. Tevékenységük összehangolását az intézmény irányítási funkciót betöltő testületének, felvigyázási funkciót betöltő testületének vagy az auditbizottságnak szükséges biztosítania. A szervezeti függetlenség megvalósítása tekintetében az MNB nem tartja jó gyakorlatnak a kockázati kontroll funkció, a megfelelőség biztosítási funkció és a függetlenített belső ellenőrzési terület ugyanazon vezető által történő irányítását, legalább a belső ellenőrzési terület elkülönítése indokolt. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet belső szabályzatban rögzítse az egyes kontroll funkciók ellátásáért felelős szervezeti egységek megjelölését és az egyes szervezeti egységeknek az egyes kontroll funkciók gyakorlásában betöltött szerepét.²⁴

81. Kisebb intézményeknél a kontroll funkciók egymástól való függetlenségének biztosítása, illetőleg azok önálló szervezeti egységként való működtetése az arányosság szempontjára tekintettel nem feltétlenül indokolt, illetve akadályokba ütközhet. Egyes funkciók összevonását meghatározott feltételrendszer fennállása esetén jogszabályi előírások is lehetővé teszik. Ilyen esetekben az MNB azt várja el az intézményektől, hogy mérjék fel a kontroll funkciók függetlenségének hiányából fakadó kockázatokat, tegyenek lépéseket e kockázatok kezelése, mérséklése (például döntési eljárások kialakítása során ennek figyelembevételével, a funkció több intézmény által történő közös gyakorlása²⁵) érdekében és azok tudatában folytassák tevékenységüket. További elvárás az alkalmazott megoldás dokumentálása és az MNB kérésére annak megfelelő indokokkal való alátámasztás melletti bemutatása. A nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató intézményeknél – ideértve többek között az öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézeteket – azonban az MNB egyes kontroll funkciók összevonását nem tartja jó gyakorlatnak, elvárt az egyes kontroll funkciók működtetésére önálló szervezeti egységek létrehozása.

82. A jogszabályi előírások (és ebből következően jelen ajánlás is) több esetben rendelik ugyanazt a feladatot különböző kontroll (például jogszabályi előírásoknak való megfelelés ellenőrzése) funkcióhoz. Ilyen esetekben elvárt, hogy az intézmény belső szabályozásban rögzítse az egyes funkciók közötti munkamegosztást, a feladat egyes funkciók általi végrehajtásának eltérő

---

²³ A javadalmazással kapcsolatos szabályokat és elvárásokat az ágazati jogszabályok, a 131/2011. (VII. 18.) Korm. rendelet, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökének a javadalmazási politika alkalmazásáról szóló 3/2011. (VIII. 4.) számú ajánlása, a CRD IV. felhatalmazása alapján kiadott szabályozástechnikai standardok (604/2014/EU és 527/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet) a teljesítményjavadalmazás diszkontált értékének számításával, nyilvántartásával és közzétételével összefüggő szabályokról szóló 39/2014. (X. 9.) MNB rendelet, valamint a 2015/35/EU rendelet 258. cikk (4) bekezdése határozzák meg.

²⁴ Ez a Hpt. és a Bszt. hatálya alá tartozó intézmények esetében explicit módon meghatározott jogszabályi követelmény is.

²⁵ A jogszabályi korlátozások figyelembe vételével - pl. bank, szakosított hitelintézet köteles belső ellenőrzési rendszert működtetni.

szempontrendszerét. Ugyanígy elvárt a jogszabályi előírások alapján működtetett egyéb, speciális kontroll funkciókkal, feladatokkal is rendelkező területekkel (például belső adatvédelem, aktuáriusi feladatkör²⁶) szükséges összhang és munkamegosztás megteremtése is.

83. A pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete felelős a kockázati kontroll funkció, a megfeleléség biztosítási funkció és a belső ellenőrzés – a vonatkozó jogszabályi előírásokkal összhangban történő – kialakításáért és működtetéséért, továbbá a működés feltételeinek és erőforrásainak biztosításáért. Ennek keretében felelős különösen az egyes kontroll funkciókat érintő politikák kidolgozásáért, szervezeten belüli kommunikálásáért, az egyes kontroll funkciókat érintő belső szabályzatok jóváhagyásáért, valamint a kapcsolódó ellenőrzési tevékenységek gyakorlásáért.
84. A belső kontroll funkciók működését alapvetően meghatározó tényező a vezetés támogatása. Ugyanakkor a belső kontroll funkciók működésével szemben alapvető elvárás, hogy támogassa az intézményirányítási tevékenységet.
85. Az MNB elvárja, hogy az intézmény/csoport a belső kontroll funkciók (kockázati kontroll funkció, megfeleléség biztosítási funkció, belső ellenőrzés) működtetésére mindenkor rendelkezzen az arányosság szempontját tekintve megfelelő számú, képzettségű és szakmailag alkalmas, a szükséges felhatalmazással rendelkező humán erőforrással, továbbá, hogy az intézmény biztosítsa az alkalmazottak rendszeres továbbképzését és a feladataik ellátásához szükséges külső- és belső információkhoz való hozzáférését.
86. Elvárt, hogy a kockázati kontroll funkció, a megfeleléség biztosítási funkció és a belső ellenőrzés a folyamatba épített, valamint a vezetői ellenőrzés tapasztalatait is hasznosítsa, továbbá, hogy az egyes funkciókat gyakorlók a függetlenség megőrzése mellett működjenek együtt, egymás munkájának eredményeit ismerjék meg és saját munkájuk során hasznosítsák.
87. Az MNB követendő gyakorlatnak tartja, hogy az intézmény/csoport a belső kontroll funkciók működésével összefüggésben, annak valamennyi elemére kiterjedő (kockázati kontroll funkció, megfeleléség biztosítási funkció, belső ellenőrzés) belső jelentési rendszert alakítson ki. A belső jelentési rendszer biztosítja az egyes kontroll funkciók által vagy gyakorlásában érintett személyek/szervezeti egységek közötti információáramlást. Az intézmény vezetése ennek segítségével tájékozódik az egyes kontroll funkciók által feltárt hiányosságokról, a felmerülő kockázatokról és teszi meg a kiigazítás érdekében szükséges intézkedéseit.

---

²⁶ Bit. 57. §, 81. § a) pont

2. Kockázati kontroll funkció

88. Az MNB fontosnak tartja, hogy az intézmény működésében központi szerepet kapjon a kockázatok intézményi/csoport szintű átlátását és a kockázatkezelési rendszer működésének nyomon követését biztosító kockázati kontroll funkció. Jelentősebb intézmények²⁷ esetében elvárás, hogy a funkció működtetésére önálló szervezeti egység is kialakításra kerüljön.
89. Az MNB ennek érdekében elvárja, hogy valamennyi pénzügyi szervezet esetében – a potenciális érdekkonfliktusok szem előtt tartásával – megjelölésre kerüljön, hogy mely ügyvezetője felelős az intézmény/csoport kockázati kontrolljáért. Nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet esetében indokolt a kockázati kontroll funkció gyakorlására, illetve irányítására csak ezzel a feladattal megbízott, külön – megfelelő szakértelemmel és gyakorlattal rendelkező – vezető (chief risk officer vagy hasonló vezetői pozíció) kijelölése.²⁸
90. A kockázati kontroll funkció²⁹ feladatai különösen:
- aktív bekapcsolódás az intézmény/csoport kockázati stratégiájának (kockázati étvágy, kockázatkezelési politika, limitrendszer) kialakításába és értékelésébe, ennek keretében a vezetés számára minden, a kockázatokkal összefüggő információ biztosítása, továbbá tanácsadás nyújtása;
  - a döntésért való végső felelősség átvállalása nélkül részvétel a kockázatkezelést jelentős mértékben érintő vezetői döntések meghozatalában annak érdekében, hogy a kockázatkezelés szempontjai az intézmény által hozott döntésekbe minél inkább beépüljenek;
  - az intézmény irányítási funkciót betöltő testületével megosztott felelősség vállalás a kockázatkezelési politika végrehajtásában;
  - az intézmény/csoport jogi szerkezetének összetettségével összefüggő kockázatok azonosítása és értékelése;
  - új termékek, szolgáltatások bevezetése és új piacokra való belépés előtt, valamint jelentős külső és belső változások (beleértve az intézmény stratégiájának, kockázatkezelési politikájának és limitrendszerének megváltoztatását is), továbbá nem szokványos ügyletek esetén az intézményre/csoportra gyakorolt hatások és a kockázatok felmérése;
  - az intézmény/csoport kockázati kitettségének és kockázati profiljának meghatározása, folyamatos nyomon követése, a kockázati kitettség és profil összevetése a stratégiával, a kockázati étvággal, a kockázatkezelési politikával és a limitrendszerrel;

---

²⁷ A Hpt. és a Bszt. öt százalékos piaci részesedéshez köti e követelmény teljesítését. A biztosítók esetében a kockázatkezelési feladatkör működtetésére vonatkozó rendelkezéseket a Bit. 209. § (2) bekezdése értelmében kisbiztosító esetében nem kell alkalmazni.

²⁸ A Hpt. 111. § (5) bekezdése alapján a hitelintézetek vonatkozásában ez jogszabályi követelmény is.

²⁹ A biztosítók esetében a kockázatkezelés nem különül el élesen a kockázati kontrolltól. A Szolvencia II. irányelvvel összhangban a kockázatkezelési feladatkört ellátó személy lát el a felsoroltakkal hasonló jellegű feladatokat.

- g) az intézményt/csoportot és annak kockázatait érintő új illetve fenyegető folyamatok és kockázatok feltárása;
- h) a kockázatok azonosítására, mérésére vagy értékelésére, továbbá folyamatos nyomon követésére használt eljárások és módszerek értékelése különösen az alkalmazott feltételezések és módszerek megfelelősége, valamint a hatékonyság szempontjából;
- i) azon esetek független értékelése, amikor a stratégia (a kockázati étvágy, a kockázatkezelési politika vagy a limitrendszer) megsértésre kerül;
- j) az intézmény/csoport kockázatkezelési tevékenységével kapcsolatban felmerülő hiányosságok, rossz gyakorlatok feltárása és javaslatok megfogalmazása a vezetés részére, továbbá eljárás a szükséges intézkedések megtétele érdekében (például akcióterv kidolgozása és az abban foglalt intézkedések megvalósításának elősegítése).

91. Elvárt, hogy az intézményen/csoporton belül a kockázati kontroll funkcióhoz kapcsolódó hatáskörök (beleértve bizonyos kérdések, döntések tekintetében a vétőjogot is, valamint a megbízás visszavonásával kapcsolatos eljárásokat is), kommunikációs és jelentési rendszerek pontosan meghatározottak legyenek, biztosítva a kockázati kontroll funkció megvalósításában érintett személyek/szervezeti egységek közötti információáramlást és együttműködést, valamint a funkció függetlenségét.

3. Megfelelőség biztosítási funkció³⁰

92. A megfelelőség biztosítási funkció működtetésének célja a megfelelőségi kockázatok azonosítása és kezelése. A megfelelőségi kockázat a pénzügyi szervezetekre vonatkozó - a folytatott szolgáltatási tevékenységükkel összefüggő – jogszabályok, illetve jogszabálynak nem minősülő egyéb előírások – ideértve az MNB által kiadott ajánlásokat, irányelveket, módszertani útmutatókat, az ún. önszabályozó testületek (például KELER Zrt., BÉT, MABISZ) szabályzatait, a piaci szokványokat, magatartási kódexeket, illetve az etikai szabályokat is –, belső szabályozás (a továbbiakban: megfelelőségi szabályok) be nem tartása következtében esetlegesen keletkező jogi kockázat, felügyeleti vagy egyéb hatósági szankció, jelentős pénzügyi veszteség, vagy hírnévromlás kockázata.

93. Megfelelőségi kockázatok például a következőkkel - egyes intézmény típusoknál eltérő súlyt képviselve - összefüggésben merülhetnek fel:

- a) a belső adatvédelmi felelősre vonatkozó szabályozással³¹ és az intézményi gyakorlattal összhangban álló titok- és adatvédelem (üzleti-, bank-, értékpapír-, pénztár-, foglalkoztatói nyugdíj- és biztosítási titok, személyes adatok védelme),
- b) összeférhetlenség, érdekkonfliktusok kezelése;

---

³⁰ A Bszt. hatálya alá tartozó intézményekre az ESMA ajánlása közvetlenül is vonatkozik. [Guidelines on Certain Aspects of the MiFID Compliance Function Requirements (ESMA, July 2012)]

³¹ Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény

- c) a pénzügyi és befektetési szolgáltatási tevékenységek elkülönítése;
- d) információáramlásra vonatkozó korlátozások betartása;
- e) piaci visszaélések (bennfentes kereskedelem, tisztességtelen árfolyam befolyásolás) megelőzése;
- f) külső és belső csalások megelőzése;
- g) pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem;
- h) az intézmény és a munkavállalók saját számlás ügyletei;
- i) az ügyfelekkel való tisztességes bánásmód;
- j) hatósági kapcsolatok (beleértve különösen az MNB-vel és a Pénzügyi Békéltető Testülettel való kapcsolatokat);
- k) üzletvezetési gyakorlat (conduct risk).

94. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezetek megfelelési biztosítási funkciót alakítsanak ki és működtessenek. Ennek során nemcsak az intézmény által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságait, kiterjedtségét és összetettségét szükséges figyelembe venni, hanem – a 79-81. pontban megfogalmazottak figyelembe vételével – biztosítandó a belső irányítással, továbbá az egyéb kontroll funkciókkal (kockázati kontroll, belső ellenőrzés) való összhang is.

95. A megfelelési biztosítási funkció működtetésével kapcsolatban az MNB elvárja, hogy az terjedjen ki az intézmény/csoport egészére, valamennyi intézményére, szervezeti egységére, üzleti területére és tevékenységére, beleértve a kiszervezett tevékenységeket is.

96. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete meghatározza az intézmény/csoport megfelelési politikáját³², amely rögzíti többek között a megfelelési funkció kialakításának célját, prioritásait, területeit, a megfelelési funkció működtetését meghatározó alapelveket, az alkalmazott szervezeti megoldást, beleértve az intézmény irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületeivel való kapcsolatokat is, a politika közzétételének módját.

A megfelelési politikában meghatározandók különösen a következők:

- a) a felelős belső irányítás keretében a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete milyen menedzsment funkciókat gyakorol a megfelelési tevékenység vonatkozásában, milyen felvigyázási funkciók érvényesülnek,
- b) a megfelelési biztos (compliance officer), illetőleg megfelelési vezető, önálló szervezeti egység helye a szervezeten belül (ellátandó feladatok, felelőség terjedelme, beszámolási kötelezettség, stb.),
- c) a megfelelési kockázatok közül melyek kerülnek elsődlegesen a megfelelési biztosítási funkció keretében kezelésre, illetve más ellenőrzési, kontroll funkciókhoz telepítésre (például folyamatba épített ellenőrzés, kockázati kontroll, belső ellenőri

---

³² Megfelelési politika kidolgozása csak a biztosítók esetében jogszabályi követelmény. [Bit. 84. § (1) bekezdés f) pont]

- vizsgálatok), illetőleg milyen megoldások biztosítják a megfelelőségi kockázatok felett kontroll funkciót gyakorló különböző területek közötti kommunikációt, összhangot,
- d) a pénzügyi szervezet a működési kockázatok kezelésének részeként, vagy attól független megfelelőség biztosítási funkciót működtet-e, milyen garanciális elemek biztosítják a funkció függetlenségét,
  - e) hogyan történik a megfelelőség biztosítási funkció ellenőrzése a független belső ellenőr által,
  - f) hogyan történik a megfelelőség biztosítási funkció gyakorlása a pénzügyi csoportok szintjén, illetve a kiszervezett tevékenységek vonatkozásában,
  - g) külső tanácsadó, szakértő igénybevételének feltételei,
  - h) a megfelelőségi szabályokkal összefüggő jogsértések jelentésére vonatkozó mechanizmusok³³.

97. Az MNB jogszabályi kötelezés hiányában is valamennyi pénzügyi szervezet³⁴ esetében elvárja megfelelőségi biztos(ok) alkalmazását, illetőleg megfelelési vezető kijelölését. A 81. pont figyelembe vételével, a kisebb, kevésbé összetett tevékenységet folytató pénzügyi szervezetek esetében viszont a megfelelőségi kockázatok kezelését a kockázati kontroll funkció vagy a belső ellenőrzés keretében is elfogadhatónak tartja, amennyiben az nem sérti annak függetlenségét.

98. Az MNB határozata alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, befektetési vállalkozás és biztosító esetében az MNB elvárja, hogy kijelölésre kerüljön csoport szintű megfelelési biztos, illetőleg megfelelési vezető is, aki felelős a csoport szintű megfelelőség biztosítási funkció egységének biztosításáért. Ennek keretében a csoport megfelelőségi biztos, illetőleg megfelelési vezető - a vonatkozó jogszabályi (különös tekintettel a titokvédelmi) előírások figyelembevételével - célszerűen ellátja a következő feladatokat:

- a) megfelelőségi szempontú csoport szintű kockázat azonosítás és elemzés,
- b) egységes megfelelés biztosítási eljárásrendek, és szabályok kidolgozása, módszertanok átadása,
- c) a csoporthoz tartozó megfelelőségi biztosok, megfelelési vezetők tevékenységének összehangolása
- d) csoport szintű oktatás és képzés.

99. Az MNB javasolja, hogy a megfelelőség biztosítás lássa el a következő feladatokat³⁵:

- a) *Szabályozási jellegű feladatok*
  - aa) A pénzügyi szervezet által alkalmazandó megfelelőségi szabályok körének, ezen belül

---

³³ A Hpt. 116. §-a, illetőleg a Bszt. 24/G. §-a alapján a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások hatékony és megbízható mechanizmusokat hoznak létre, amely ösztönzi a jogszabályi előírások valós vagy potenciális megsértése esetén a vezető tisztségviselői és munkavállalói jelentéstételt.

³⁴ Jelenleg ez csak a Bszt. hatálya alá tartozó intézmények és a biztosítók esetében kötelező.

³⁵ Az elhatárolás más szempontok alapján is történhet (például kockázatkezelés, támogatás, jelentés, monitorozás megbontás).

a megfelelés szempontjából releváns információk körének meghatározása.

ab) A megfelelési szabályokban bekövetkező változások lehetséges hatásainak elemzése (az intézmény külső és belső környezeti változásainak nyomon követése).

ac) A szükségessé váló módosítások kezdeményezése, az implementálás megfelelésének kontrollja.

ad) A megfelelési politika, kézikönyv, valamint a kapcsolódó belső szabályzatok, eljárásrendek elkészítése, szükség szerinti, illetőleg rendszeres aktualizálása. Ennek keretében a megfelelési kockázat azonosítására, becslésére, elemzésére szolgáló módszerek, eljárások kidolgozása.

b) *Operatív jellegű feladatok*

ba) A megfelelési szabályoknak való megfelelés vizsgálata, monitoringja (folyamatos figyelése) minden, a megfelelési kockázatok szempontjából releváns területen. A megfelelési szabályok megsértésének jelentése a felső vezetés felé.

bb) Az intézmény vezetésének megfelelési ügyekben való tanácsadás és rendszeres jelentés.

bc) Az intézmény humán erőforrásainak megfelelési biztosítási oktatása, napi szintű rendelkezésre állás, segítség nyújtás az alkalmazottak megfelelési szempontú kérdéseinek megválaszolásához.

bd) A megfelelés szempontjából releváns információkkal kapcsolatos nyilvántartások vezetése (például alkalmazottak saját számlás ügyletei, összeférhetlenségre vonatkozó bejelentések), illetve a rendelkezésre álló adatbázis adatainak adott ismérvek szerinti csoportosítása, listázása, a nyilvántartások nyomon követése.

be) A hatóságok felé fennálló bizonyos jelentési kötelezettségek teljesítése (például összeférhetlenség, pénzmosás, bennfentesség, piacbefolyásolás).

bf) Új termékek, eljárások bevezetése, szervezeti változások előtt megfelelési szempontú vélemény nyújtása.

100. Az MNB a megfelelési biztosítási funkció működtetése során a pénzügyi szervezetektől az intézmény adatbázisainak adataira épülő, kockázatelemzéssel alátámasztott kockázat alapú megközelítést vár el, melynek keretében a megfelelési biztosítási funkció céljai, munkaprogramja, továbbá eszközei és módszerei a megfelelési kockázatok azonosításán és értékelésén alapulva kerülnek meghatározásra.

101. A megfelelési kockázatok értékelésénél elvárt, hogy az intézmény az alábbiakra is tekintettel legyen:

a) megfelelési szempontból releváns jogszabályváltozásokból, várható új szabályozásból fakadó kockázatok,

b) a megfelelési kockázatok szempontjából releváns panaszügyek,

c) a megfelelési kockázatok szempontjából releváns folyamatban lévő és lezárt peres ügyek,

- d) hatósági intézkedések és szankciók jellege, száma és volumene,
- e) a megfelelőségi kockázatok szempontjából releváns, az intézmény reputációját érintő negatív média megjelenések gyakorisága és jelentősége.

102. Az MNB jó gyakorlatnak tartja a kockázatértékelésen alapuló, prioritásokat is meghatározó megfelelőség biztosítási monitoring programok, vizsgálati tervek, munkaprogramok alkalmazását.

103. Az MNB elvárja, hogy a megfelelőségi biztos, megfelelési vezető a jelentős hiányosságokról való eseti tájékoztatás mellett - azon esetekben is, amikor erre jogszabályi kötelezés nincs - legalább évente összefoglaló jelentésben tájékoztassa az intézmény irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületét³⁶ az alábbiakról:

- a) az intézményi kontroll környezet hatékonyságának értékelése;
- b) az intézmény belső politikáinak és eljárásainak áttekintése során feltárt hiányosságok;
- c) a monitoring tevékenység és a vizsgálatok tapasztalatai, a feltárt hiányosságok alapján megtett, illetőleg folyamatban lévő intézkedések, azok eredményei, illetve várható eredményei, határideje (beleértve a munkavállalókkal szemben javasolt szankciókat is),
- d) a megfelelőség biztosítási tevékenység keretében azonosított kockázatok;
- e) a szabályozási környezetben bekövetkezett változások és az azok nyomán szükségessé vált már megtett, illetve megteendő intézkedések;
- f) a jelentési időszak egyéb, a megfelelőség biztosítási funkció szempontjából jelentős ügyei;
- g) a hatóságokkal folytatott megfelelőségi szempontból releváns kommunikáció.

4. Ellenőrzési rendszer

104. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet/csoport a tevékenységeire ellenőrzési nyomvonalat alakítson ki és működtessen. Az ellenőrzési nyomvonal tartalmazza különösen az egyes tevékenységek felelősségi és információs szintjeit és kapcsolatait, továbbá az irányítási és ellenőrzési folyamatokat, lehetővé téve azok nyomon követését és utólagos ellenőrzését. Az ellenőrzési nyomvonal megmutatja a szervezet ellenőrzési rendszerének hiányosságait és elősegíti a kockázatok azonosítását. Az ellenőrzési nyomvonal kialakításának célja a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés, valamint a független belső ellenőrzés, és a külső ellenőrzések hatékonyabbá tétele. Ennek érdekében javasolt, hogy az ellenőrzési nyomvonalak tartalmazzák: a pénzügyi szervezeteknél fellelhető folyamatok, illetve tevékenységek valamint az azok irányításáért való felelős munkakör/szerepkör megnevezését, a folyamatok, illetve tevékenységek ellátásának jogi alapját (jogszabály, belső szabályozás), a folyamat, illetve tevékenység elemhez kapcsolódó részletesebb feladatleírást.

---

³⁶ A Bszt. 95. § (2) bekezdése alapján, az ott meghatározott tartalmi elemekkel a megfelelési vezető évente jelentést készít az első számú vezető, valamint a felügyelőbizottság részére. A Bit. 91/J. § (2) bekezdése alapján a biztosítók esetében az éves beszámolási kötelezettség az igazgatóság és a felügyelőbizottság felé egyaránt fennáll.

Tartalmazzák továbbá ez utóbbi feladatléíráshoz kapcsolódó főbb dokumentumok/adatbázis típusok megnevezését, a folyamat, illetve tevékenység ellátás határidejét, a kockázat(ok) megnevezését (releváns kockázatonkénti bontásban), a folyamat, illetve tevékenység ellátáshoz és adott egynemű kockázat(ok)hoz kapcsolódó ellenőrzési pontot, az ellenőrzést végző munkakör/szerepkör megjelölést, oly módon, hogy a munkaköri leírás alapján egyértelműen azonosítható legyen az ellenőrzést végző személye, az ellenőrzés gyakorisága.

4.1. Folyamatba épített ellenőrzés

105. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az egyes ügyviteli folyamatokat és belső szabályzatait úgy alakítsa ki, hogy az lehetővé tegye a folyamatba épített ellenőrzést. Az egyes folyamatokba ellenőrzési pontokat iktasson be annak érdekében, hogy az egyes részfeladatok csak a megelőző részfeladat ellenőrzését - egyúttal annak megfelelőségét - követően kerülhessenek ellátásra, ezáltal biztosítva az egymásra épülő részfeladatok inputjainak megfelelőségét. Egy adott művelet elvégzése, feldolgozása és ellenőrzése nem lehet ugyanannak a személynek a feladata. A munkaköri leírások kitérnek a belső ügyviteli szabályzatokban meghatározott munkafolyamatba épített ellenőrzési feladatok betartására vonatkozó kötelezettségekre. A pénzügyi szervezet eljárásait úgy alakítja ki, hogy minden tranzakció csak dokumentált ellenőrzés után hajtható végre.
106. Az MNB javasolja a pénzügyi szervezetek számára, hogy az üzleti területeken kettős jelentési utakat alakítsanak ki. A pozíciókra és kockázatokra vonatkozó jelentések az üzletági feletteseken kívül célszerűen a kockázatkezelési funkcióhoz is eljussanak.

4.2. Vezetői ellenőrzés

107. A különböző vezetői szintek létrehozása és a szervezeti struktúra a pénzügyi szervezet/csoport céljainak, stratégiájának hatékonyabb megvalósítására irányul. Elvárt, hogy a vezetői ellenőrzési funkciók, feladatok minden vezetői szinten érvényesüljenek. A vezetői ellenőrzés feladata többek között a munkafolyamatokba épített ellenőrzés rendeltetésszerű működésének vizsgálata. A vezetői ellenőrzés eszközei a beszámoltatás, a jelentések kérése, az aláírási jog gyakorlása, a feladatok teljesítésének ellenőrzése tartalmi, alaki és egyéb szempontból, a személyes helyszíni ellenőrzés, valamint a vezetői információs rendszer működtetése. A pénzügyi szervezet vezetői rendszeresen, a belső ügyrendekben és eljárásrendekben meghatározottaknak megfelelően ellenőrzik és beszámoltatják beosztottaikat. A vezetői ellenőrzés részletes szabályait (ideértve a jelentéseket és a szolgálati utakat is) teljes körűen a belső szabályzatok tartalmazzák.

4.3. Vezetői információs rendszer

108. A pénzügyi szervezet tevékenységének fontos eleme a folytatott tevékenységek teljes körére kiterjedő vezetői információs rendszer kialakítása és működtetése. A vezetői információs rendszer célja, hogy az irányítás és ellenőrzés során egységes és átfogó információk álljanak a vezetés rendelkezésére.
109. A pénzügyi szervezet vezetői információs rendszere magában foglalja a vezetés részére érkező (intézményi és csoport szintű) információk összességét, valamint azt a rendszert, amely az információkat összegyűjtve, megfelelő módon feldolgozva eljuttatja a célszemélyekhez, úgy, hogy a változásokra a vezető még időben tudjon reagálni.
110. Az MNB a pénzügyi szervezetek számára a vezetői információs rendszerek működtetésekor az elektronikus eszközök és csatornák elsődleges alkalmazását javasolja.
111. Elvárt, hogy a vezetői információs rendszer úgy kerüljön kialakításra és működtetésre, hogy az a megfelelő időben rendelkezésre álló megbízható és releváns információkkal segítse az intézmény/csoport vezetésének tevékenységét.
112. Az információs rendszerekkel szembeni további elvárás a biztonságosság, a rendszeres, független módon történő ellenőrzöttség és a váratlan eseményekre való felkészítettség is.

4.4. Belső ellenőrzési funkció

113. A belső ellenőrzési funkció működtetésének célja:
- a) az intézmény és ügyfeleinek az intézménnyel összefüggő eszközeinek és a tulajdonosok érdekeinek védelme;
  - b) az intézmény jogszabályoknak megfelelő működésének elősegítése és ellenőrzése;
  - c) az intézményre vonatkozó belső szabályzatok tartalmi elégségességének ellenőrzése, valamint az azokban foglalt előírások betartásának ellenőrzése;
  - d) a jogszabályoktól és a belső szabályzatokban foglaltaktól való eltérések, az alkalmazott gyakorlat és a beépített (ellenőrzés) kontrollokban lévő kockázatok feltárása, jelentése, továbbá szükség esetén javaslattétel a feltárt hiányosságok kijavítására.
114. Az MNB elvárja, hogy a belső ellenőrzés terjedjen ki az intézmény/csoport egészére, valamennyi intézményére, szervezeti egységére, üzleti területére és tevékenységére – beleértve a kiszervezett tevékenységeket is -, azok elkülönült és illeszkedő működésére.
115. A belső ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenysége körében feladatai lehetnek különösen:
- a) elemezni, vizsgálni és értékelni a belső kontrollrendszerek kiépítésének, működésének

jogszabályoknak és szabályzatoknak való megfelelést, valamint működésének gazdaságosságát, hatékonyságát és eredményességét;

- b) elemezni, vizsgálni a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodást, a vagyon megóvását és gyarapítását, valamint az elszámolások megfelelőségét, a beszámolók valóságát;
- c) a vizsgált folyamatokkal kapcsolatban megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat megfogalmazni a kockázati tényezők, hiányosságok megszüntetése, kiküszöbölése vagy csökkentése, a szabálytalanságok megelőzése, illetve feltárása érdekében, valamint az intézmény eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében;
- d) nyilvántartani és nyomon követni a belső ellenőrzési jelentések alapján megtett intézkedéseket.

116. A bizonyosságot adó tevékenységet az intézmény az alábbi ellenőrzési típusok szerint látja el:

- a) a szabályszerűségi ellenőrzés arra irányul, hogy az adott szervezeti egység, illetve üzleti terület működése, illetve tevékenysége megfelelően szabályozott-e, és érvényesülnek-e a hatályos jogszabályok, belső szabályzatok és vezetői rendelkezések előírásai;
- b) a pénzügyi ellenőrzés célja az adott intézmény, szervezeti egység, illetve üzleti terület, program vagy feladat pénzügyi elszámolásainak, valamint az ezek alapjául szolgáló számviteli nyilvántartások ellenőrzése;
- c) a rendszerellenőrzés keretében az egyes rendszerek kialakításának, illetve működésének átfogó vizsgálatát kell elvégezni;
- d) a teljesítmény-ellenőrzés célja annak megállapítása, hogy az adott szervezeti egység, illetve üzleti terület által végzett tevékenységek, programok egy jól körülhatárolható területén a működés, illetve a forrásfelhasználás gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen valósul-e meg;
- e) az informatikai ellenőrzés az intézménynél működő informatikai rendszerek megfelelőségére, megbízhatóságára, biztonságára, valamint a rendszerben tárolt adatok teljességére, megfelelőségére, szabályosságára és védelmére irányul.

117. A belső ellenőrzés tanácsadó tevékenység keretében ellátható feladatai lehetnek különösen:

- a) vezetők támogatása az egyes megoldási lehetőségek elemzésével, értékelésével, vizsgálatával, kockázatának becslésével;
- b) pénzügyi, tárgyi, informatikai és humán erőforrás-kapacitásokkal való ésszerűbb és hatékonyabb gazdálkodásra irányuló tanácsadás;
- c) a vezetés szakértői támogatása a kockázatkezelési és szabálytalanságkezelési rendszerek és a teljesítménymenedzsment rendszer kialakításában, folyamatos továbbfejlesztésében;
- d) tanácsadás a szervezeti struktúrák racionalizálása, a változásmenedzsment területén;
- e) konzultáció és tanácsadás a vezetés részére a szervezeti stratégia elkészítésében;

- f) javaslatok megfogalmazása a minőség biztosítás, az intézmény eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében, a belső szabályzatok tartalmát, szerkezetét illetően.

118. Az MNB elvárja, hogy a belső ellenőrzés működtetésének célját, hatáskörét, feladatait, elemeit, szerkezetét, a belső ellenőrzés vezetésével szemben támasztott szakmai követelményeket és az ellenőrzés lefolytatásának eljárás szabályait, az ehhez szükséges informatikai, technikai feltételek rendelkezésre állását a szervezet belső, az intézmény irányítási funkciót betöltő testülete által elfogadott és legalább évente felülvizsgált³⁷ szabályzatban (charta, belső ellenőrzési alapszabály) rögzítse.
119. Az MNB a belső ellenőrzés működtetésekor a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelésen túl, az arányosság 9. pontban megfogalmazott elvével összhangban elvárja valamely nemzetközi belső ellenőrzési sztenderd követését. E tekintetben az MNB a belső ellenőrök nemzetközi szervezete, az [IIA (Institute of Internal Auditors (Belső Ellenőrök Intézete))] által kiadott és a Belső Ellenőrök Magyarországi Szervezete (BEMSZ) által közzétett gyakorlati sztenderdjeinek és útmutatóinak követését, az IIA Etikai Kódexében foglaltak betartását ajánlja.
120. A kialakult nemzetközi elvárásoknak megfelelően az MNB is az intézmény adatbázisainak adataira épülő, kockázatelemzéssel alátámasztott kockázat alapú belső ellenőrzés kialakítását és működtetését tartja a legjobb gyakorlatnak.
121. Az MNB alapelvárásai közé tartozik, hogy jogszabályi kötelezéstől függetlenül valamennyi pénzügyi szervezet alkalmazzon belső ellenőrt. Így a biztosító egyesületek, alapkezelők és az önkéntes pénztárak is (kis intézmények esetében a részmunkaidős foglalkoztatás is elfogadható). Az MNB meggyőződése, hogy mind az MNB, mind a pénzügyi szervezet érdekét szolgálja a belső ellenőr alkalmazása, mivel a belső ellenőr alapvető fontosságú védelmi vonalként működik, amely ellenőrzi a pénzügyi szervezet tevékenységét és felhívja a figyelmet a hibás, esetlegesen jogszabályba ütköző gyakorlatra.
122. Amennyiben a pénzügyi szervezet mérete vagy a jogszabályi előírások nem teszik szükségessé több belső ellenőr foglalkoztatását, és a szervezet csak egy belső ellenőrt foglalkoztat, akkor a belső ellenőrzési szervezeti egységre vagy annak vezetőjére vonatkozó útmutatásokat a belső ellenőrre kell érteni. Amennyiben több pénzügyi szervezet – a vonatkozó jogszabályok biztosította keretek között – ugyanazt a személyt foglalkoztatja belső ellenőrként, írásban szükséges megállapodni arról, hogy a belső ellenőr kölcsönös foglalkoztatása ellen nem emelnek kifogást. Az írásbeli megállapodásban célszerű rögzíteni, hogy a belső ellenőrök

---

³⁷ A hitelintézetek és a biztosítók esetében a belső ellenőrzési szabályzatnak az irányítási funkciót betöltő testület (igazgatóság) általi jóváhagyása, valamint annak évenkénti felülvizsgálata jogszabályi követelmény is.

munkaköri leírása nem tartalmazhat olyan elemeket, melyek összeférhetlenséghez vezetnek, vagy akadályozzák az elkülönített munkakörök szétválasztását.

123. Az MNB elvárása, hogy a belső ellenőr tevékenysége független legyen azoktól a területektől és tevékenységektől, amit ellenőriznie kell. A belső ellenőr a függetlenség biztosítása érdekében az ellenőrzésen kívül más feladatkörrel, mely érdekkonfliktushoz vezethet, nem bízható meg. A belső ellenőrzési szervezeti egység számára az éves tervhez képest további ellenőrzési feladatokat csak a felvigyázási funkciót betöltő testület, annak elnöke, az auditbizottság, annak elnöke, a belső ellenőrzési szervezeti egység vezetője önállóan, illetőleg a felügyelőbizottság illetve auditbizottság elnökének egyetértésével a pénzügyi szervezet első számú vezetője (ügyvezető, pénztár esetében az IT elnöke) határozhat meg. A belső ellenőrzési egység vezetője olyan vezetői szintnek tartozik beszámolási és jelentési kötelezettséggel, amely lehetővé teszi a belső ellenőrzési tevékenységet végző számára feladatai teljesítését. A belső ellenőrzés önállóan jár el az irányításra kijelölt testület által meghatározott keretek között a tevékenysége tervezése, az ellenőrzési program végrehajtása, a módszerek és eljárások kiválasztása során, és befolyástól mentesen állítja össze a megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat tartalmazó ellenőrzési jelentést, amelynek tartalmáért felelősséggel tartozik.
124. A pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete felelős a belső ellenőrzés (hatásköri és szervezeti) függetlenségének, továbbá a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrások biztosításáért. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrásokat az intézmény által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban, valamint az előzőekben meghatározott nemzetközi sztenderdek figyelembe vételével határozza meg és bocsássa rendelkezésre.
125. Biztosítani szükséges továbbá azt is, hogy a belső ellenőrzés a feladata ellátásához szükséges minden információhoz és dokumentumhoz hozzáférhessen, minden üzletmenettel kapcsolatos irányítószervi, illetve menedzsmenti döntésről és határozatról értesüljön, bárkitől felvilágosítást kérhessen, minden helyiségbe beléphessen, továbbá nyilatkozatot, tanúsítványt kérhessen, illetve jegyzőkönyvet vehessen fel.
126. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet vezetése minden rendelkezésre álló eszközzel támogassa a belső ellenőrzés tevékenységét. Ennek keretében olyan kultúrát teremt, folyamatokat alakít ki és működtet, amely biztosítja, hogy az ellenőrzési megállapításokat a szervezet megfelelő prioritásokkal kezelje.
127. A belső ellenőrzési tevékenységet végzőknek kollektívan rendelkezniük kell, vagy meg kell szerezniük mindazt a szaktudást, gyakorlatot és egyéb ismeretet, mely a feladatok ellátásához szükséges, így biztosítva azt, hogy a belső ellenőri szervezet összességében

alkalmas legyen a szervezet valamennyi tevékenységének és szervezeti egységének ellenőrzésére. A belső ellenőrnek hozzáértéssel és körültekintéssel, a tőle elvárható gondossággal és szakértelemmel kell tevékenységét végeznie.

128. Tekintettel a pénzügyi piacok gyors fejlődésére a pénzügyi szervezetek belső ellenőreivel szemben fokozottan érvényesítendő elvárás a szaktudásuk, gyakorlatuk és egyéb ismereteik folyamatos fejlesztése. Az MNB ezzel összefüggésben ösztönzi, hogy a belső ellenőrzési területen dolgozók Okleveles Belső Ellenőri illetve Képesített Belső Ellenőr (CIA) képesítést szerezzenek.
129. A pénzügyi szervezet belső ellenőrzésétől az MNB elvárja a felügyeleti adatszolgáltatások megalapozottságának és megbízhatóságának (különös tekintettel a belső szabályozottság, a számviteli megalapozottság, teljesség, integritás, zártság, informatikai megalapozottság, a folyamatok, ellenőrzési rendszerek működése szempontjaira) rendszeres ellenőrzését is, továbbá az MNB által feltárt rendszerbeli hiányosságok, jogszabálysértések megszüntetésére a határozatokban, vagy az ellenőrzést lezáró vezetői levelekben meghatározott feladatok elvégzésének határidőben történt teljesülésének vizsgálatát, és annak nyomon követését, hogy a pénzügyi szervezet megtett-e minden intézkedést a hibák kijavítására és a feltárt kockázatok csökkentésére.

V. A pénzügyi szervezet és a választott könyvvizsgáló kapcsolata

130. A könyvvizsgálók által nyújtott szolgáltatások szűk értelemben nem tekinthetők a pénzügyi szervezet belső védelmi vonalait alkotó elemnek, de egyfajta átmenetet jelentenek a belső és a külső védelmi rendszert alkotó elemek között, és számos ponton kapcsolódnak az irányítási és kontroll funkciókhoz. Emiatt az MNB indokoltnak tartja, hogy a jelen ajánlás keretében is megfogalmazza a pénzügyi szervezetek és választott könyvvizsgálók kapcsolatára vonatkozó legfontosabb elvárásait.
131. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet – az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával – a könyvvizsgáló kiválasztása során kellő gondossággal járjon el, és rendszeresen (belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal és módon) értékelje annak tevékenységét. Ennek keretében az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezetek a könyvvizsgáló kiválasztására nyílt és átlátható pályázati eljárást alkalmazzanak.
132. Elvárt, hogy a könyvvizsgáló kiválasztása és értékelése során a pénzügyi szervezet az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával:
- a) ellenőrizze, hogy a pénzügyi szervezetek könyvvizsgálatára jogosító nyilvántartás alapján a könyvvizsgálói feladatok ellátásával, illetőleg egyéb szolgáltatás nyújtásával megbízható-e,

- b) az elérhető információk alapján vizsgálja az ágazati, valamint a kapcsolódó jogszabályokban meghatározott korlátozó, és összeférhetetlenségi feltételeket,
- c) összegezze az adott könyvvizsgálóval szembeni korábbi tapasztalatait, az elérhető piaci információkat, jó üzleti hírnevét, illetve, hogy díjazása összhangban áll-e az elvégzendő, illetve a korábban elvégzett munka mennyiségével és szakmai színvonalával.

133. Amennyiben könyvvizsgálóként könyvvizsgáló társaság került megválasztásra, úgy a könyvvizsgáló társaság által jelölt természetes személy könyvvizsgáló tekintetében az MNB az ajánlás címzettjei számára javasolja, hogy a természetes személy könyvvizsgáló jogszabályi előírások által meghatározott időszakonként megkövetelt váltása ne csak formai, hanem tényleges változást eredményezzen a könyvvizsgálói feladatok ellátójának személyében. A könyvvizsgálók váltásával kapcsolatos döntés meghozatala során a pénzügyi szervezetnek kellő bizonyosságot kell szereznie arról, hogy a szerződéses kapcsolatban lévő könyvvizsgáló cégen belül újként megjelölt természetes személy könyvvizsgáló – szakmailag, illetve a közeli hozzátartozói kapcsolat tekintetében is – képes munkáját az előző könyvvizsgáló befolyásától mentesen, független módon ellátni. Amennyiben ez a függetlenség egyértelműen nem bizonyított, vagy ezzel kapcsolatosan kétségek merülnek fel, az MNB megfontolásra javasolja a természetes személy könyvvizsgáló lecserélését.

134. Pénzügyi csoportok esetében az MNB elvárja, hogy a könyvvizsgálati tevékenységgel összefüggésbe hozható érdekkonfliktusok kezelése csoport szinten is megvalósuljon.

135. Az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezet a jog szerinti könyvvizsgálaton kívüli egyéb szolgáltatásokra vonatkozó megbízások soron következő felülvizsgálatakor tartsa szem előtt a könyvvizsgálati tevékenységre vonatkozó új európai szintű szabályozás miatti várható változásokat (például a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodók esetében az adó tanácsadási valamint a befektetési stratégiájához kapcsolódó szolgáltatások korlátozása, az egyéb szolgáltatásokra vonatkozó díj limitálása) is.

136. Az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezet az éves beszámolóban hozza nyilvánosságra, hogy mely könyvvizsgálóknak milyen megbízásokat adott, megbontva azt a következő jogcímenként: jog szerinti könyvvizsgálat, további bizonyosságot nyújtó szolgáltatás, adótanácsadás és egyéb szolgáltatás.

137. Pénzügyi csoportok esetében a nyilvánosságra hozatal során a csoporthoz tartozó intézmények könyvvizsgálói kapcsolatainak bemutatása is javasolt.

138. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet – az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával – a könyvvizsgálóval való kapcsolattartás során törekedjen a következő felelős vállalat irányítási elvek követésére:

- a) felismeri, és a szervezeten belül kommunikálja a könyvvizsgálati tevékenység fontosságát;
- b) vizsgálja a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvényben, továbbá az ágazati jogszabályokban foglalt, a könyvvizsgálati tevékenység függetlensége érdekében meghatározott előírások (ide értve különösen az összeférhetetlenséggel és a könyvvizsgálók rotációjával kapcsolatos szabályokat) betartását;
- c) a könyvvizsgálói észrevételeket – beleértve az un. vezetői levélben megfogalmazottakat is – érdemben áttekinti és hasznosítja;
- d) a könyvvizsgálói észrevételek alapján időben megteszi a hiányosságok megszüntetése érdekében szükséges hatékony intézkedéseket;
- e) ösztönzi a nyilvántartások, az adatszolgáltatások, a nyilvánosságra hozatal³⁸ és a belső ellenőrzési rendszerek könyvvizsgáló által történő ellenőrzését;
- f) törekszik a nyilvánosságra hozott információk minél szélesebb körű könyvvizsgálói hitelesítésére.

139. Elvárt, hogy a külső és a belső kontrollok (pl. tulajdonosi kontroll) minél hatékonyabb működése érdekében a pénzügyi szervezet belső ellenőrzése jó kapcsolatot tartson fenn a könyvvizsgálóval, a Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokban megfogalmazott alapelvek szem előtt tartásával.

VI. A belső védelmi vonalak kialakításának és működtetésének speciális kérdései

1. Nem szokványos vagy nem transzparens tevékenységek

140. Mind az intézmény, mind pedig az MNB részéről különös figyelmet igényelnek az alábbi, szokásostól eltérő gyakorlatok:

- a) különleges célú gazdasági egységen, vagy más hasonló megoldáson keresztül történő szolgáltatásnyújtás;
- b) a szokásos sz tenderdektől eltérő, vagy az intézmény, illetve az ügyfelek számára nehezen átlátható szolgáltatások, termékek nyújtása, továbbá
- c) az olyan országokban folytatott tevékenységek, amelyeknek pénzügyi szabályozási gyakorlata a nemzetközi és a hazai normáktól, ajánlásoktól vagy szabályozástól lényegesen eltér.

141. Az MNB elvárja, hogy az előző pont szerinti, szokásostól eltérő gyakorlatot az intézmény csak kellő körültekintéssel, megfelelően átgondolt, az intézmény irányítási funkciót betöltő

---

³⁸ A Hpt. 263. § (3) bekezdése alapján a hitelintézetek esetében ez jogszabályi előíráson alapuló kötelezettség is.

testülete által jóváhagyott és rendszeresen (belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal és módon) felülvizsgált stratégia és politika alapján folytasson.

142. Alapvető fontosságú, hogy az intézmény vezetése átlássa a szokásostól eltérő gyakorlatok célját és kockázatait, továbbá képes legyen a speciális gyakorlatok tekintetében is prudens irányítási és felvigyázási funkciók működtetésére.
143. Elvárt, hogy a szokásostól eltérő gyakorlatokat a kontroll funkciók (kockázati kontroll, megfelelési biztosítás és a belső ellenőrzés) is kiemelt figyelemmel kezeljék.

2. Kiszervezés, külső szakértők igénybevétele

144. Az MNB elvárja, hogy az intézmény/csoport rendelkezzen az intézmény irányítási funkciót betöltő testülete által jóváhagyott kiszervezési politikával.³⁹
145. A külső- és belső (a csoporthoz tartozó intézményen keresztül megvalósuló) kiszervezés témakörére egyaránt kitérő kiszervezési politikában – az ágazati jogszabályok előírásait szem előtt tartva⁴⁰ – az intézmény/csoport meghatározza azokat a szolgáltatásait, tevékenységeit és funkcióit, amelyet ki kíván szervezni és értékeli a kiszervezésnek az intézmény vagy a csoport működésére gyakorolt hatásait és kockázatait.
146. A kiszervezési politikáját a pénzügyi szervezet annak szem előtt tartásával határozza meg, hogy valamely szolgáltatás/tevékenység vagy funkció kiszervezése nem akadályozhatja az intézmény/csoport belső kontroll funkcióinak gyakorlását és külső ellenőrzését, beleértve az MNB-vel történő együttműködést és valamely felügyeleti intézkedés alkalmazását is.
147. Az MNB elvárása, hogy a kiszervezési politikában a pénzügyi szervezet meghatározza a kiszervezési tevékenységgel összefüggésben felmerülő belső irányítási és kontroll követelményeket is.
148. Az MNB elvárja, hogy kiszervezési politikáját az intézmény/csoport rendszeresen, legalább ötévente, illetve minden jelentősebb, a kiszervezési gyakorlat szempontjából releváns, a szervezetet/csoportot érintő jelentős esemény esetén felülvizsgálja, és szükség szerint módosítsa.
149. Elvárt, hogy valamely tevékenység – a kiszervezési politika keretein belül megvalósuló – kiszervezésekor a pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalakat alkotó irányítási és kontroll szempontokat is figyelembe vegye, a kiszervezésre vonatkozó konkrét szerződéseit azok

---

³⁹ 2015/35/EU rendelet 274. cikk (1)-(4) bekezdése

⁴⁰ A befektetési vállalkozások, az árutőzsdei szolgáltatók, az alapkezelők, valamint a foglalkoztatói nyugdíjpénztárak és a biztosítók kivételével jellemzően azok a tevékenységek szervezhetők ki, amelyek esetében adatkezelés vagy adatfeldolgozás valósul meg.

szem előtt tartásával kösse meg és a kiszervezett szolgáltatásokat/tevékenységet vagy funkciót annak megfelelően kezelje. Bármely – jogszabály által lehetővé tett – szolgáltatás/tevékenység vagy funkció kiszervezésekor tekintettel kell lenni arra, hogy az adott szolgáltatásért/tevékenységért vagy funkcióért való felelősség továbbra is a pénzügyi szervezet vezetésénél marad, továbbá, hogy az adott szolgáltatásra/tevékenységre vagy funkcióra vonatkozó jogszabályi előírások és egyéb elvárások (beleértve jelen ajánlást is) továbbra is érvényesek maradnak.

150. Az MNB a kiszervezésnek nem minősülő, külső szakértők, tanácsadók igénybevétele során is elvárja az intézményektől a belső irányítási és kontroll szempontok érvényre juttatását, valamint annak az elvnek a szem előtt tartását, hogy az adott szolgáltatásra/tevékenységre vonatkozó jogszabályi előírásoknak és egyéb elvárásoknak (például szokványok, etikai szabályok) továbbra is érvényesülniük szükséges.

3. Új termékek

151. Az MNB elvárja, hogy az intézmény/csoport rendelkezzen az intézmény irányítási funkciót betöltő testülete által jóváhagyott és rendszeresen felülvizsgált új termék politikával.

152. Az új termék politikában a pénzügyi szervezet meghatározza az új termék, szolgáltatás és piac az intézmény/csoport egésze által egységesen használt fogalmát és azokat a szempontokat, amelyek alapján valamely új termék, szolgáltatás bevezetéséről vagy új piacon való megjelenésről, illetőleg a meglévő termékek, szolgáltatások és piacok tekintetében jelentős módosításokról dönt.

153. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet az új termék politikájában az új termékek bevezetésével kapcsolatos döntési folyamatokat és eljárásokat, beleértve a döntésben résztvevő területek megjelölését is, valamint a kapcsolódó belső kontroll követelményeket (kockázati kontroll funkció, megfelelési biztosítás és belső ellenőrzés szerepe az új termék politika jóváhagyásában és alkalmazásának kontrolljában) rögzítse.

154. Javasolt, hogy új termék, szolgáltatás bevezetése vagy új piacon való megjelenés előtt a pénzügyi szervezet különösen a következő szempontokat értékelje: jogszabályi megfelelés kérdése, az árazási modellek megfelelése, az intézmény/csoport kockázati profiljára, tőke megfelelésére, likviditására és jövedelmezőségére gyakorolt hatás, felmerülő kockázatok (beleértve a működési kockázatokat is), a kockázatok megértésére, nyomon követésére és szükség szerinti mérséklésére rendelkezésre álló eszközök és kapacitások, a belső kontroll funkciók gyakorlását esetlegesen akadályozó tényezők.

4. Vészhelyzeti és üzletmenet-folytonossági tervek, helyreállítási terv

155. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezetek a válsághelyzetekre való felkészülés érdekében a jogszabályi előírások által megkövetelt vészhelyzeti és üzletmenet-folytonossági tervek mellett, intézményi és csoport szintű helyreállítási tervet⁴¹ is kidolgozzanak. Ez utóbbit az MNB a CRR hatálya alá tartozó intézményeknél a SREP eljárások során, ám azoktól elkülönülten kezeli, külön iránymutatás alapján.
156. A vészhelyzeti és üzletmenet-folytonossági tervekben az intézmény azokat a potenciális intézkedéseit tekinti át, amelyek vészhelyzet bekövetkezése esetén a legfontosabb üzleti tevékenységek (például nyilvántartási folyamatok), funkciók (például IT, kommunikációs rendszerek működése) folyamatos működésének fenntartása érdekében szükségesek.
157. A helyreállítási terv olyan terv, amelyben foglalt intézkedési lehetőségek a likviditást vagy a fizetőképességet (szolvenciát) súlyosan veszélyeztető állapot esetén – rendkívüli állami pénzügyi támogatás vagy a jegybanki feladatkörében eljáró MNB rendkívüli likviditási hitelének igénybevétele nélkül – biztosítják az intézmény pénzügyi helyzetének stabilizálódását. A helyreállítási terv készítése keretében felmérésre kerül, hogy az egyes rendszer-, intézményi- vagy csoport szinten jelentkező stressz helyzetek kezelésére milyen eszközök állhatnak az intézmény/csoport rendelkezésére a normál üzleti tevékenység keretei közé való visszatérés érdekében, illetőleg, hogy azokat miként tudják alkalmazni.
158. Az MNB véleménye szerint a jelenleg előzetesen elkészítendő tervek (pl. a likviditási vészhelyzeti terv) egy közös megelőző, helyreállítási tervbe történő integrálása révén megoldható a legkülönbébb válság szituációkra való intézményi, illetőleg csoport szintű, tudatos felkészülés.
159. A vészhelyzeti és üzletmenet-folytonossági tervek, valamint a helyreállítási terv esetében is követendő gyakorlat a megfelelő dokumentáltság és jóváhagyási folyamat, az informatikai rendszer elégtelensége esetén is hozzáférhető, fizikailag elkülönült tárolás (papíralapon vagy külön adathordozón) és vészhelyzet esetén megfelelő időben történő hozzáférés biztosítása, a rendszeres, legalább évente megvalósuló felülvizsgálat, valamint a kapcsolódó kommunikáció és képzések megvalósítása. Az informatikai vészhelyzeti tervek évenkénti tesztelése az intézményi IT kockázatfelmérés alapján kritikusnak minősített üzleti folyamatokat támogató informatikai erőforrások vonatkozásában értelmezendő.

---

⁴¹ A hitelintézetek esetében a Hpt. 114. § (1) bekezdése alapján, a befektetési vállalkozások esetében a Bszt. 102. § (1) bekezdése alapján ez jogszabályi előíráson alapuló kötelezettség is. Az előzetesen elkészítendő helyreállítási terv nem azonos a Bit. 314. §-a és 316. §-a által szabályozott pénzügyi helyreállítási és szanalási tervvel. A biztosítói szektorban nincs „resolution” rendszer.

VII. Átláthatóság és a belső védelmi vonalakkal kapcsolatos nyilvánosságra hozatal

160. Elvárt annak biztosítása, hogy az intézmény stratégiáit, politikáit, belső szabályzatait, belső eljárásrendjeit és ügyrendjeit az alkalmazottak a munkájukhoz és felelősségi szintjükhöz igazodó mértékben megismerjék, megértsék és a változásokról folyamatosan értesüljenek.
161. A pénzügyi szervezetek tevékenységének és működésének minél jobb átláthatósága érdekében az MNB elvárja, hogy az intézmények a belső védelmi vonalak felépítéséről és működtetéséről a jogszabályi előírásokon túl is, de azokat szem előtt tartva, évente rendszeresen hozzanak nyilvánosságra, az érdekelt felek az intézmény/csoport valós és hiteles értékelését elősegítő érthető, valós, időben és tartalmát tekintve releváns információkat. A nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos jogszabályi előírások viszonylag kevés, a belső védelmi vonalakkal összefüggő elemet határoznak meg. Az MNB jó gyakorlatnak tekinti az ajánlásban kifejtett témák szerinti tartalmat és szerkezetet. A belső védelmi vonalak tekintetében a nyilvánosságra hozatal során az alábbiakra javasolt kitérni:
- a) szervezeti forma, szervezeti struktúra bemutatása,
  - b) testületi rendszer bemutatása, irányítási és felvigyázási funkciók megvalósulása,
  - c) testületek, bizottságok bemutatása,
  - d) érdekkonfliktusok kezelésének módja,
  - e) belső kontroll funkciók szervezeti megoldásának bemutatása,
  - f) a kontroll funkciók függetlenségének értékelése,
  - g) az egyes kontroll funkciók közötti feladatmegosztás ismertetése, koordinációs mechanizmusok,
  - h) javadalmazási politika bemutatása.
162. A nyilvánosságra hozatal időzítése tekintetében az intézmény törekszik a pontosság szempontjának és az információ nyilvánosságra hozatala miatti késedelem veszélyének együttes mérlegelésére. A hitelintézetek és befektetési vállalkozások esetében a jogszabályi előírások egyértelműen rögzítik a nyilvánosságra hozatal időpontját.⁴²
163. A nyilvánosságra hozatal formáját tekintve a nyomtatott forma mellett az MNB ösztönzi az elektronikus eszközök és kommunikációs csatornák minél szélesebb körű alkalmazását. Az MNB azon pénzügyi szervezetek részére⁴³ is javasolja, hogy az intézmény a nyilvánosságra hozatali kötelezettségének honlapján vagy azon az internetes felületen tegyen eleget, amelyen az éves számviteli beszámolóját hozza nyilvánosságra, amelyek számára ez nem jogszabályi előírás.

---

⁴² A hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2013/EU rendelet módosításáról szóló 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 433. cikk

⁴³ A hitelintézetek esetében ez a Hpt. 122. § (3) bekezdése alapján jogszabályi kötelezettség.

164. A jogsértések jelentésére vonatkozó jogszabályi előírások betartásán túlmenően⁴⁴ az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezetek működtessenek olyan eljárásokat is, amelyek lehetővé teszik, hogy az intézmény belső védelmi vonalainak működését, illetve annak valamely részrendszerét érintő fontos és megalapozott, a munkatársak részéről érkező felvetések, problémák az irányítási illetve a felvigyázási funkciót ellátó testületek tudomására jussanak. Ezeknek az eljárásoknak biztosítaniuk kell a titkosságot azon munkavállalók érdekében, akik azt kezdeményezik. Biztosítani kell továbbá az ilyen eljárásoknak a jelentési vonalakon kívüli kezdeményezési lehetőségét is (pl.: közvetlenül a megfelelőség biztosítási funkció vagy a belső ellenőrzés vezetőjénél).

VIII. Záró rendelkezések

165. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.

166. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.

167. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.

168. Az MNB jelen ajánlás alkalmazását 2016. július 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

169. Hatályát veszti a Magyar Nemzeti Bank belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról szóló 6/2014. (XII.17.) számú ajánlás.

Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

---

⁴⁴ Befektetési vállalkozások: Bszt. 24/G.§, hitelintézetek: Hpt. 116.§,

Tartalomjegyzék	
I. Az ajánlás célja és hatálya	1
1. Az ajánlás célja	1
2. Az ajánlás hatálya.....	1
3. Értelmező rendelkezések.....	2
II. Általános elvek.....	3
III. Felelős belső irányítás	6
1. Alapelvek.....	6
2. Szervezeti felépítés, szervezet	6
3. Testületi rendszer, irányítási és felvigyázási funkciók.....	7
4. A testületi tagokkal szembeni elvárások.....	9
5. A testületek működése.....	12
6. Bizottságok.....	12
7. Felvigyázási funkciót betöltő testületek	13
8. A pénzügyi szervezetek működésének normarendszere	15
9. Érdekkonfliktusok kezelése	15
10. A kockázatok kezelése	16
10.1. Kockázat tudatosság.....	16
10.2. A kockázatkezelési rendszer elemei.....	17
IV. Belső kontroll funkciók.....	20
1. A belső kontroll funkciók függetlensége	20
2. Kockázati kontroll funkció	23
3. Megfelelőség biztosítási funkció.....	24
4. Ellenőrzési rendszer.....	28
4.1. Folyamatba épített ellenőrzés	29
4.2. Vezetői ellenőrzés	29
4.3. Vezetői információs rendszer	30
4.4. Belső ellenőrzési funkció	30
V. A pénzügyi szervezet és a választott könyvvizsgáló kapcsolata.....	34
VI. A belső védelmi vonalak kialakításának és működtetésének speciális kérdései	36
1. Nem szokványos vagy nem transzparens tevékenységek	36
2. Kiszervezés, külső szakértők igénybevétele	37
3. Új termékek.....	38
4. Vészhelyzeti és üzletmenet-folytonossági tervek, helyreállítási terv	39
VII. Átláthatóság és a belső védelmi vonalakkal kapcsolatos nyilvánosságra hozatal	40
VIII. Záró rendelkezések.....	41

Belső védelmi vonalak

Felelős belső irányítás
(internal governance)

Belső kontroll funkciók
(internal control)

- kockázat kontroll (risk control function)
- megfeleléség biztosítási funkció (compliance function)
- belső ellenőrzési funkció (internal audit function)